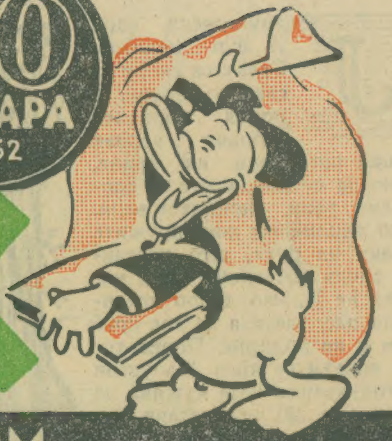
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXII — Број 454
Субота, 10 септембар 1960

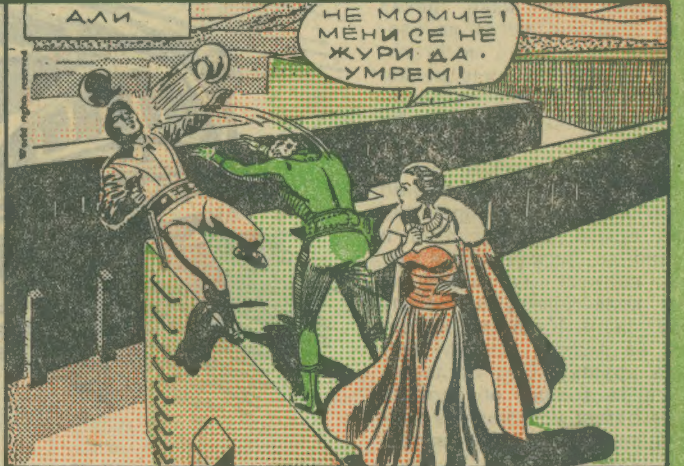
ИЗЛАЗИ СУБОТОМ



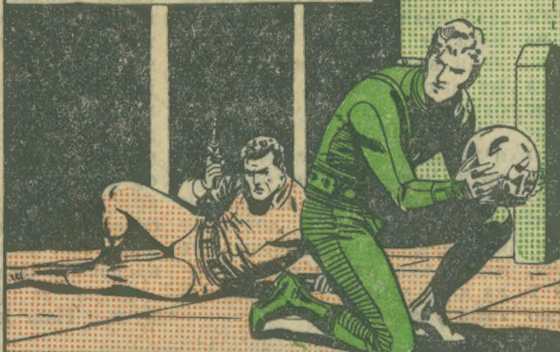
ФЛАШ ГОРДОН

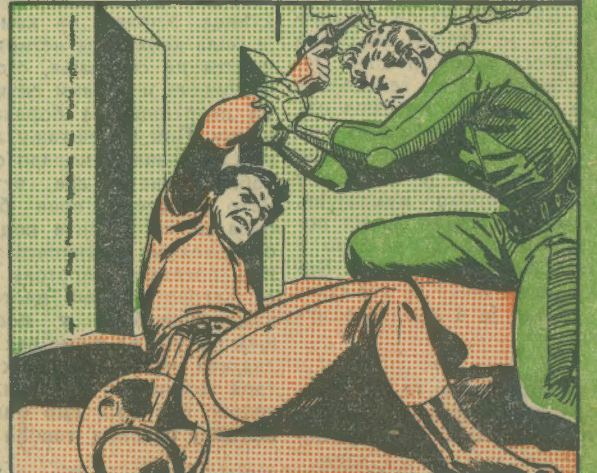






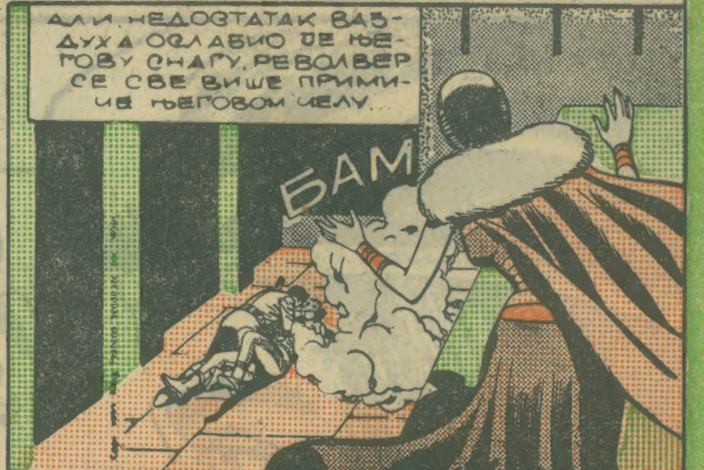




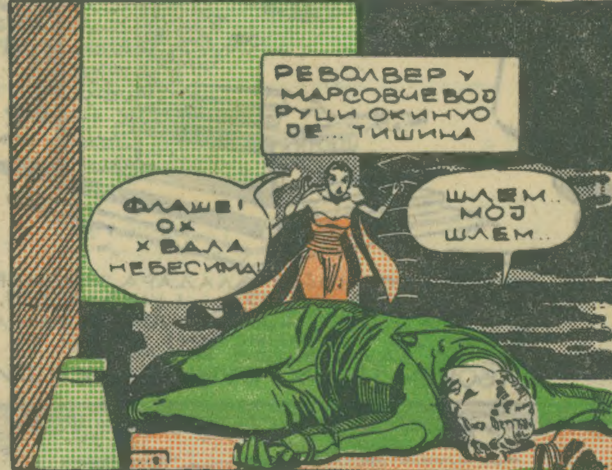


















Т. 13/60

НА СВАКОМ КОРАКУ...



Јелоустонски парк је пун медведа. Срећу се скоро на сваком кораку. И поред изричите забране управе парка посетиоци их хране, тако да су они, може се слободно рећи, припитомљени. Ако некоме од њих пружите храну из руке, што поједини смели посетиоци чине, медвед ће је, као добро дресирани пас, узети а да вас притом и не додирне. Поред тога, возећи се кроз Јелоустон аутопутевима чија дужина износи око 420 километара, приметићете медведе само на местима, где је проширење за паркирање кола. Искуство их је научило да су то једина места где ће сигурно добити храну. Али како никад нема довољно места за паркирање кола свих посетилаца који желе да виде медведе, редовно долази до застоја у саобраћају на таквим местима.

На једном таквом месту морали смо да се зауставимо и ми. Један велики црни медвед стајао је крај пута и сладио се бисквитима и хлебом, који су му давали из свих кола док су пролазила поред њега. Када смо ми дошли на ред, ја сам му пружила крушку. Ова посластица га је толико обрадовала да се одмах усправио на задње шапе и предњим наслонио на кола, гледајући кроз стакло — као да је молио за још. Кад смо хтели да кренемо он је љутито замумлао и шапама задржао кола. Једини начин да га се ослободимо био је да му кроз отшкринут прозор бацимо још коју крушку. Када је осетио мирис зграбио је са земље плодове радосно мумлајући, али чим је осетио да ми полазимо стрпао их је брзо у уста и потрчао за нама. Видећи да не може да нас стигне, застао је и љутито замумлао.

✲

Комшија, који се те вечери улогорио крај нас у Јелоустонском кампу, имао је неку чудну комбинацију полутеретног камиона и викенд кућице. Управо, на камиону је била кабина са четири лежишта на склапање, столом, столицама и разним ситницама потребним за боравак у кампу. При намештању лежишта за спавање морало се из кабине изнети све остало. Зато је суседу прва брига била да се распита код нас о медведима и њиховим ноћним посетама поготову што је његово и наше место за камповање било у последњем реду и од шуме нас раздвајало једно педесетак метара ледине и пут. Нажалост, готово сви који смо били у његовој близини такође смо први пут боравили у Јелоустону, те му нисмо могли дати нарочито корисне савете.

Прву ноћ наш комшија није провео нарочито мирно. Његов ледењак у коме је држао храну био је привлачна мета за медведе, те је целе ноћи викао на њих и гонио их јаким снопом светлости батериске лампе.

Ујутро је грдио на сав глас и зарекао се да ће им доскочити. Увече нам је гордо показао своје дело: ледењак је јаким најлонским конопцем привезао за камповски сто направљен од дебелих дасака и са дубоко укопаним ногама у земљу.

Негде око поноћи све нас је пробудила лупа, као кад два метална предмета ударају један о други. Како је лупа потрајала нешто дуже, изишли смо из шатора да видимо одакле долази. Облаци су сакривали пуни месец те нисмо могли да разаберемо ништа, али под светлошћу јаке батериске лампе открили смо медведа, који је ходајући само на задњим ногама прелазио пут. Осветљен, он је стао и лупа је одмах престала, а када смо светлост скренули лупа се наставила. Тако смо закључили да је производи медвед.

Јутро је било прилично бучно. Наш комшија и сви његови викали су и грдили из свег гласа. Ледењак са храном и један повећи термос са млеком нестали су, а испод стола лежали су комади конопца, којим је ледењак био привезан. Постало је све јасно. Медвед је ноћас носио у предњим шапама ледењак и термос а ови су при сваком његовом кораку звецкали један о други.

Комшија је пошао да трага за медведом и после једно пола сата он и његов син су се вратили са ледењаком и термосом али потпуно празним. Медвед је каменом обио катанац на ледењаку, отворио га и сву храну из њега појео, чак и једну конзерву масти, коју је каменом отворио. Поклопац са термоса био је одврнут и млеко попијено.

✲

Равномерно звецкање тргло ме је из сна. Полако сам отшкринула шатор и на путу, окупаном месечевим зрацима угледала сам медведа како полако иде њушкајући. Најпре је пришао колима, поњушкао око сандука и промумлао као да се љути што не може да дође до хране.

Гегајући пришао је канти за ђубре. Баш због сличних случајева управа Јелоустонског парка је у камповима изградила специјалне канте за ђубре, укопане у земљу и покривене металним поклопцима, тешким по 20 до 25 килограма. Медвед је најпре оњушио канту, осврнуо се лево и десно и затим сео поред ње. Потом је пажљиво ставио леву предњу шапу са једне стране поклопца а десном покушао да ухвати други крај. Полако је подигао поклопац и наслонио га на леву шапу а онда пажљиво спустио поклопац на земљу без икаквог шума. Његову опрезност да га не чују и не одјуре надвладала је халапљивост — он је бесно мумлајући предњим шапама почео несхватљивом брзином да избацује све из ње. Разне конзерве и други отпаци летели су из канте свуда уоколо, али ниједна посластица није успела да оде даље од гладне њушке медведа. Када је завршио претресање медвед се дигао и тихо, као да се ништа није догодило, удаљио од нашег шатора. После неколико минута зачуло се поново мумлање и лупа празних конзерви. То се он частио из неке друге канте за ђубре.

✲

Једне вечери вратили смо се прилично касно у камп. Кад смо завршили вечеру сумрак је био увелико пао. Док су се остали смештали за спавање ја сам на једном крају великог камповског стола прала судове. И наједном, инстинктивно осетила да ме неко посматра. Кад сам подигла главу дах ми је застао у грлу: прекопута мене усправљен на задње шапе и наслоњен предњима на ивицу стола стајао је огроман медвед и молећиво гледао у мене. Мирис остатака хране привукао га је, но моје присуство му је сметало да се њима и послужи.

Сетивши се да се медвед плаши сирене и фарова ја сам на врховима прстију, не одвајајући поглед од медведа, пришла колима и притиснула сирену. На оштар писак медвед је отскочио од стола и у трку побегао у шуму.

RIPLEY'S Веровали или не!



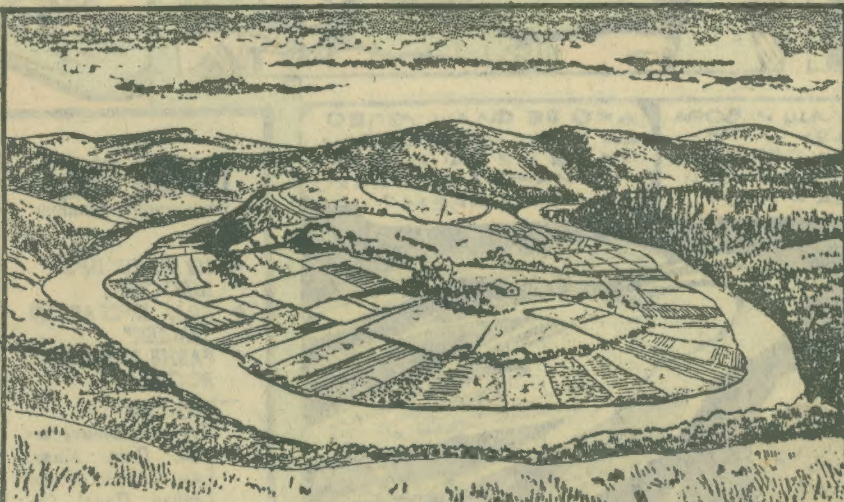
СРЕБРНИ ПЕХАР у облику крина завештао је 1657 швајцарском граду Нојшателу Анри II да би потсетио његове грађане да су му, 40 година раније, понудили купу напуњену отрованим вином



ГРОБ, првог могулског владара Индије БАБУРА (1483-1530), који је умро у Индији али је сахрањен у Кабулу (Авганистан) остао је на његов захтев без заклона „ОТВОРЕН НЕБУ, СУНЦУ И КИШИ"



АЛДО МАНУЦИО (1547-1597) из Венеције (Италија) објавио је једну књигу о граматици кад је имао 9 година, превео је Цицерона на италијански у 12-ој а поставио је правила италијанског изговора кад је имао свега 14 година.



РЕКА БУТРОН прави код Гленсије, у Шпанији, готово савршен круг

ПТИЦА ОСТРИГАРА може да отвори сваку остригу



НАЈБОЉЕ ПЛАЋЕНИ ЖОНГЛЕР У ИСТОРИЈИ — АЛПТЕГИН, роб принца Ахмеда од Саманије, добио је слободу због тога што је умео да жонглира јашући коња у галопу касније је постао командант његове војске и гувернер једне провинције — а 960 КРАЉ АВГАНИСТАНА династија коју је основао владала је Авганистаном и великим делом Индије више од 200 година

ПЛОДНА МЛАДОСТ

Менделсон је почео да компонује када му је било девет година. Написао је више од педесет дела када је имао дванаест година. У тринае-



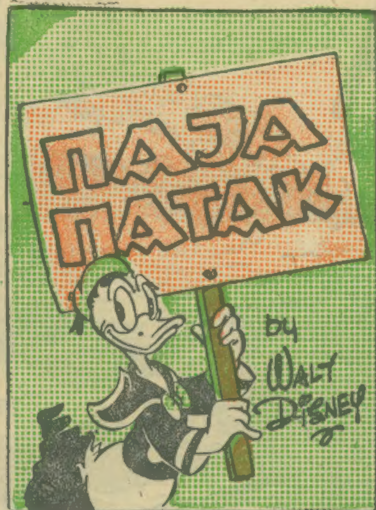
стој години завршио је 6 симфонија, у петнаестој 4 опере, а увертиру за „Сан летње ноћи" написао је када је имао седамнаест година.

ОБАВЕЗНА НАСТАВА

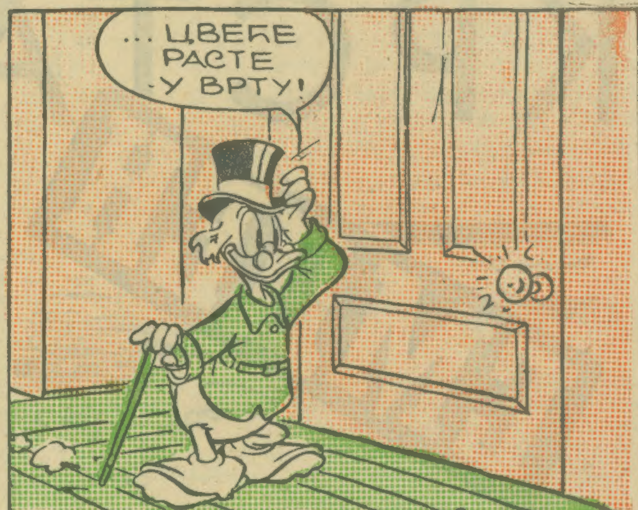
Одлуком француског министарства просвете у свим француским школама биће обавезни часови о саобраћају. Сви француски ђаци ће од следеће године морати да се упознају са саобраћајним прописима. У једном полугођу биће најмање десет часова практичне наставе.

ПО ЖЕЉИ

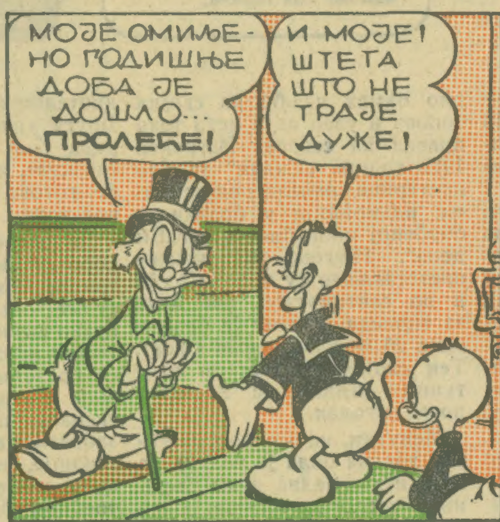
Доктор Вилијам Хантер, стручњак канадског министарства пољопривреде, изјавио је да ће ускоро моћи да се производи поврће у облику коцке, без обзира на његов прави природни облик. Овакво поврће ће се лакше паковати и транспортовати.











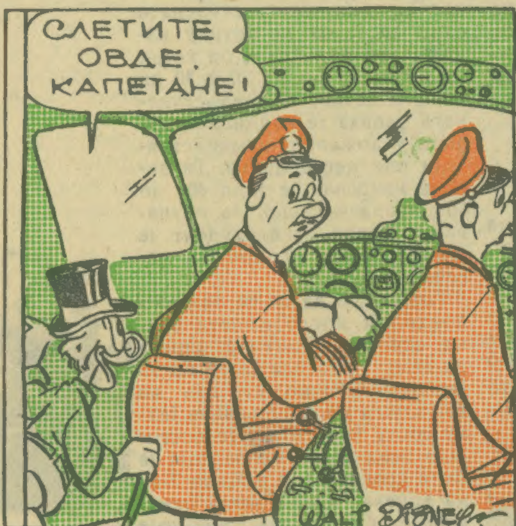














ДА ЛИ ЈЕ ОВА КУЦА најмања на свету?

Силвија — тако се зове овај мали лилипутански пас за кога његова господарица, једна Енглескиња, тврди да је најмањи пас на свету. Од врха ушију до предњих шапа Силвија у седећем ставу дуга је 13 сантиметара. Кад је оштењена, тежила је свега 42 грама. Сада има пет месеци а тешка је свега 283 грама. Силвију је отхранила на цуцлу, пошто ју је мајка напустила. Ова мала куца понаша се као и остали пси нормалне величине, па чак и боље једе од „своје браће и сестара" који понекад морају да склањају своју храну од ње.



ЈЕДВА ЈЕ НЕШТО ВИША ОД ДВЕ КУТИЈЕ ШИБИЦА ПОСТАВЉЕНЕ ЈЕДНА НА ДРУГУ



КАО ДА КАЖЕ: КВОЧКА ТО САМ ЈА



МОЖЕ ДА СТАНЕ У ЧОВЕЧИЈУ ШАКУ



ЈА САМ „ЦВЕТ ОД КУЦЕ"



ИМАМ ВЕЋИ АПЕТИТ ОД МОГ ПОВЕЋЕГ БРАТА

Дечак и зуб

Малишану је извађен предњи зуб и он се расплакао. Мати, да га утеши, рече:

— Немој да тугујеш. То је млечњак. Брзо ће ти израсти други.

— Да, мама, — одговори малишан, али неће до ручка!

ХОТЕЛ ЗА БЕБЕ

У Вилерталу у Шварцвалду отворен је први хотел за бебе. Подигнут усред зеленила и тишине хотел прима само бебе и то за кратко време — док су родитељи на викенду.

ЏИНОВСКИ МАГАЦИНИ



Преварићете се ако помислите да су ово неки циркуски шатори. Те огромне шупе нису ништа друго него магацини пшенице на отвореном пољу у Сен Џозефу, у америчкој држави Мисури. Сваки „шатор" садржи милион бушела (бушел око 35 килограма) пшенице. Специјална машина довози и сипа пшеницу кроз рупу која се налази на врху сваког „шатора".

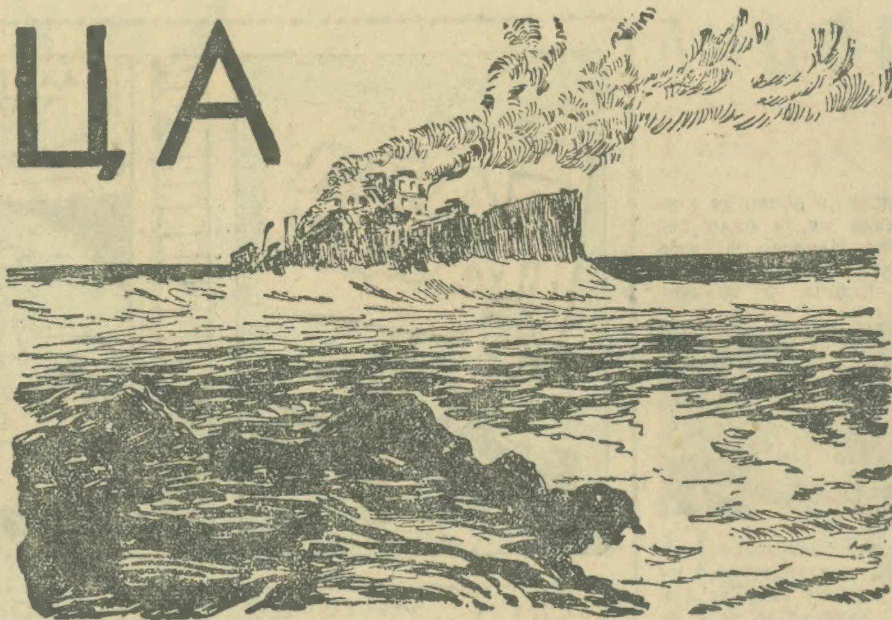
ГУСТИНА ДРУМСКЕ МРЕЖЕ

Најгушћа друмска мрежа постоји у Француској, јер се на 100 квадратних километара налази 100 км путева. Иза ње је Велика Британија, са око 100 км путева, Немачка са око 50 км, Италија са 30 км, док у САД на 100 квадратних километара долази свега 15 км путева.

КРСТАРИЦА



У почетку Првог светског рата један за другим тонули су савезнички трговачки бродови. — Тонуле су и ратне лађе. — Разарани бензински тенкови. — Несигурна пловидба у Индиском Океану. — Све је то дело немачке крстарице „Емден“. — Своје гусарске подвиге крваво је платила у драматичној борби са савезничком крстарицом „Сидни“ код Кокосових Острва. — Заслужена казна стигла је 9 новембра 1914 године.



Дижи сидра! Брод за борбу! — заповедио је командант „Емдена“ капетан фон Милер, 9 новембра ујутру 1914. Посада је дотле била заузета разарањем радиостанице на једном Кокосовом Острву. Пре тога је са осматрачнице примећен на хоризонту јак стуб дима, а кад су се затим појавили и високи јарболи, постало је јасно да је то непријатељска лађа. Станица, коју су Немци разарали послала је непосредно пре тога преко радија узбуну:

„Непријатељска ратна лађа пред улазом...“

Брод који се појављивао на хоризонту, пловећи пуним паром, био је аустралиска крстарица „Сидни“. У лову за „Емденом“ она је ухватила упозорење пристанишне радио станице са Кокосовог Острва.

— Пуном паром напред! — заповедио је капетан фон Милер кад су постала сасвим јасна четири димњака „Сиднија“.

„Емден“ је свом брзином кренуо у северозападном правцу да би до почетка боја, који је био неизбежан, заузео повољнију позицију према ветру. План је био да се непријатељу артиљеријом нанесе таква штета да изгуби своју брзину пре него што „Емден“ крене у напад торпедима.

„Сидни“ је одмах оштро изменио правац и дао се у потеру. Кад су даљиномери на немачкој крстарици означили да отстојање између лађа износи 9 километара, са „Емдена“ је одјекнуо топовски плутон. Прве гранате су пребациле, а из другог плотуна подбациле, али је трећи погодио право у циљ: на средњој палуби „Сиднија“ примећен је пожар.

И „Сидни“ је такође отворио одмах паљбу из својих топова и узео сада исто тако правац ка северу. Изграђен 1912 године „Сидни“ је био крстарица најмодернијег типа, надмоћнији у брзини и борбеној способности од „Емдена“. Његово наоружање претстављали су топови од 15 и по сантиметара, две цеви за торпеда, док му је брзина била 26 морских миља на сат. Тек својим дванаестим плотуном „Сидни“ је постигао први погодак.

Међутим, надмоћност његових топова била је толика да се у исход једне дуже борбе није могло да сумња. Иако су гранате са „Емдена“ стално падале око њега он се држао на таквој даљини да је од ватре претрпео врло мало штете.

Први погоци

Друкчије је било стање на „Емдену“: један од првих погодака разорио је његове радиотелеграфске просторије. Друга граната, која је ударила баш испод командантске куле, избацила је из борбе готово целу послугу првог топа.

Да несрећа буде већа, ускоро су онеспособљене електричне команде за топове па су се оне морале издавати преко цеви. Колико је то било тешко може се замислити кад се претстави паклена грмљавина и стална рика топова и експлозија. Није се могло разабрати ништа. Што је најважније, паљење топова није више могло да се обавља потребном брзином. Сем тога, оштећен је и телеграф за кормило. Све команде морале су отсада да се саопштавају преко цеви.

Капетану фон Милеру стално су стизале вести:

— Први димњак оборен.

— Топ број 3 не добија довољно муниције.

— Машина за кормило отказала послушност.

Али он је одмах издао наређење да се употреби ручно кормило.

Међутим оно се уопште није могло покренути. Мало затим страховита детонација одјекнула је у просторији за муницију код четвртог топа. То је једна непријатељска граната изазвала експлозију муниције и ужасну погибију морнара.

Отада је „Емден“ могао да маневрише само помоћу вијака. Покварили су се и даљиномери, а ватра из најјачег топа на крми била је недовољна, јер је нестало и људи и муниције. Требало је прибећи торпедима.

На „Сиднију“ су, међутим, схватили овај маневар, и пошто су сами промашили циљ једним својим торпедом, почели су да се највећом брзином удаљују.

На „Емдену“ је један по један топ ућуткиван. Остао је свега још један који је слао гранату за гранатом на непријатеља. Фатално је било за немачку крстарицу што је непријатељ, због своје брзине, могао лако да мења отстојање, а „Емден“ само да се чува да га бржи непријатељ, сталним маневрисањем, не ухвати у бок својом ватром.

Непријатељева зрна оборила су му још два димњака, једна граната је погодила предњи јарбол, цеви за предају команде биле су такође оштећене. Стање је претсказивало скору катастрофу. Командант „Емдена“ решио се на последњи покушај — да се „Сиднију“ приближи на домет торпедом. Његова је команда гласила:

— Све, што машине могу дати.

Катастрофа

Али је непријатељ већ био прозрео ову намеру, и „Емден“ није успео да му се приближи више од пет километара. „Сидни“ је стално имао брзину од 25 до 26 миља, а „Емден“ због оборених димњака и квара у казанима, могао је да се креће максималном брзином од неких 19 миља. Топови на „Емдену“ су потпуно ућутали, а команданту је стигао још један извештај:

— Просторија за торпеда мора се евакуисати због поготка испод површине.

„Емден“ је био већ потпуно онеспособљен за даљу борбу. Није постојала ни најмања могућност да се непријатељу нанесе ма каква штета. Сем тога, на броду је беснело више пожара.

Командант, капетан фон Милер, донео је тада једину могућну одлуку да своје људе не би даље излагао излишним опасностима и бескорисним губицима, — да лађу, потпуно неспособан за борбу насуче на подморске гребене острва Северни Килинг. Његова последња команда је гласила:

— Свом снагом напред!

Настала је ломљава кад је гвоздена маса „Емдена“ упала у пуној брзини у тврде као челик и оштре као нож коралне гребене о које су се хиљадама година разбијали само бесни таласи океана.

— Гаси ватру у свим котловима! Потопи све машине и казане! — викао је он док су на олупину „Емдена“ падале и даље непријатељске гранате и сејале смрт и уништење.

Онима који су остали у животу командант је дао дозволу:

— Ко жели може да искочи са брода и да се пливањем спасе до острва.

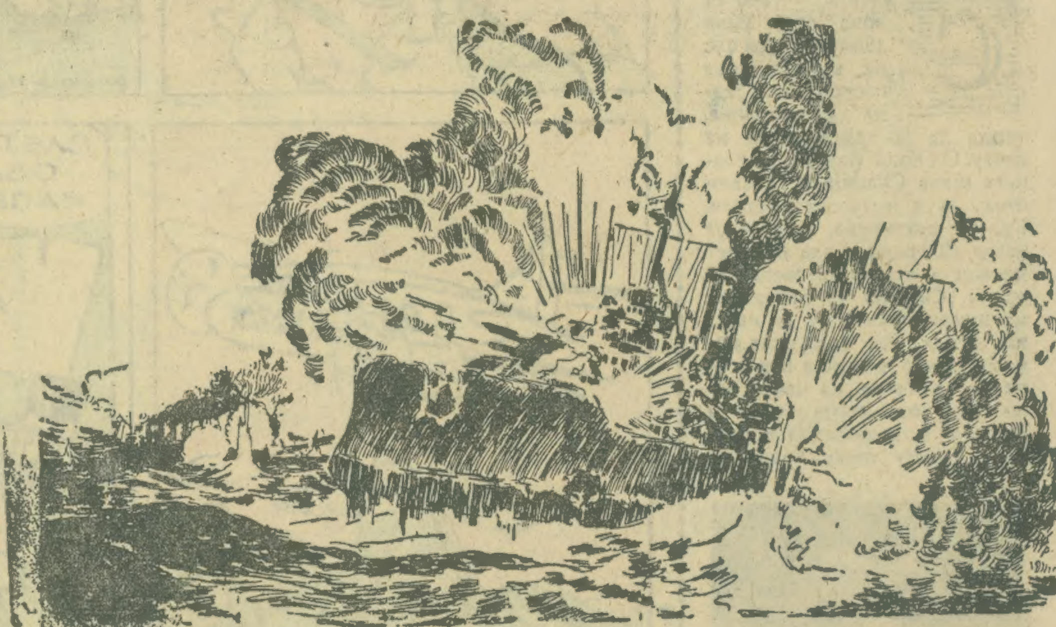
На „Сиднију“ су схватили смисао последњег маневра команданта „Емдена“ и одмах су обуставили ватру. „Сидни“ је после тога пуном брзином пошао у потеру за трговачком лађом „Буреск“ која је имала задатак да немачку крстарицу снабде горивом и животним намирницама.

Пливањем или чамцима оно мало преживелих покушали су да се дочепају недалеког острва. Намера да се на копно пренесу и рањеници, животне намирнице и питка вода није успела због великих таласа. Многи људи нашли су смрт у узбурканом мору а само мало њих успело је да се пребаци на копно.

Трагичан неспоразум

Тек око 4 часа по подне појавио се поново „Сидни“. Тада се, због једног неспоразума одиграла најтрагичнија сцена. Према немачком приказивању овог догађаја са даљине од четири километра крстарица „Сидни“ послала је међународне сигнале које на „Емдену“ нису разумели пошто је књига за сигнале пропала у пожару. Због тога су заставицама одговорили: „Немамо на броду књиге за сигнале“.

Неколико тренутака после тога, сасвим неочекивано, крстарица је сручила неколико плотуна граната на олупину „Емдена“. Исцрпени тешким бојем, људи који су већ мислили да су за њих престале све патње и опасности, поново су осетили све страхоте граната.



Сада је дошао најтежи тренутак који може да се доживи. Капетану Милеру ништа друго није остало него да заставу ратне морнарице скине и на место ње подигне — белу заставу — знак предаје. На „Сиднију“ је сместа обустављена паљба.

Тек доцније је капетан фон Милер сазнао од команданта „Сиднија“ Глосопа, разлог за последње бомбардовање: на њихов одговор да на броду нема сигналне књиге, командант је семафором запитао:

— Предајете ли се?

Али на „Емдену“ нису приметили ове сигнале са крстарице, и кад ни на поновљено питање није стигао никакав одговор, а на „Емдену“ се још вила ратна застава, са „Сиднија“ су поново загрмели топови.

☆

Тек сутрадан примио је „Сидни“ преживелу посаду са олупина „Емдена“ и са Северокилинског Острва. У току следећих дана они су транспортним бродовима пребачени на острво Малту у Средоземном Мору где су, у интернацији, дочекали свршетак рата.

Пре 55 година

ТРИ ФАКУЛТЕТА — 200 СТУДЕНАТА

На оснивање универзитета у Србији мислило се још у време Првог устанка — „одмах по стварању државе“. Разумљиво је да се то у почетку 19 века није осећало у ширим слојевима, јер се „кроз таму у којој је био народ пробијао тек по неки зрачак просвете“. Али, то је била и даље жеља свих просвећених Срба у томе веку. Стално се радило на томе и најзад се успело да се оснује само велика школа 24 септембра 1863 године, која је укинута 27 фебруара 1905, а њени факултети; филозофски, правни и технички проглашени су за факултете Универзитета који је тад основан.

На сва три факултета Велике школе у почетку овога века било је око 200 студената. Од ових двеста студената само су једну четвртину издржавали родитељи, од којих су добијали по 10, 20 и 30 динара месечно. Већина студената давала је кондиције, радила у државној администрацији или негде друго. Та зарада износила је тада 40 до 60 динара месечно. За поучавање једног ђака студент је добијао око 20 динара месечно.

Разуме се да се са оваквим приходом могло живети веома скромно. Месечна кирија за стан износила је 10 до 15 динара. Обично су два до три друга употребљавала једну собу. За исхрану је постојала нека врста мензе која је била позната под именом Ђачка трпеза. Ову Трпезу основале су београдске жене које су биле учлањене у организацију под називом Београдско женско друштво. Друштво је уз помоћ Београдске општине и добровољних прилога издржавало Трпезу у којој су се добијала два оброка дневно: ручак и вечера. Али, број места био је ограничен. Студенти су плаћали за ручак и вечеру 15 динара месечно. Храна је била добра.

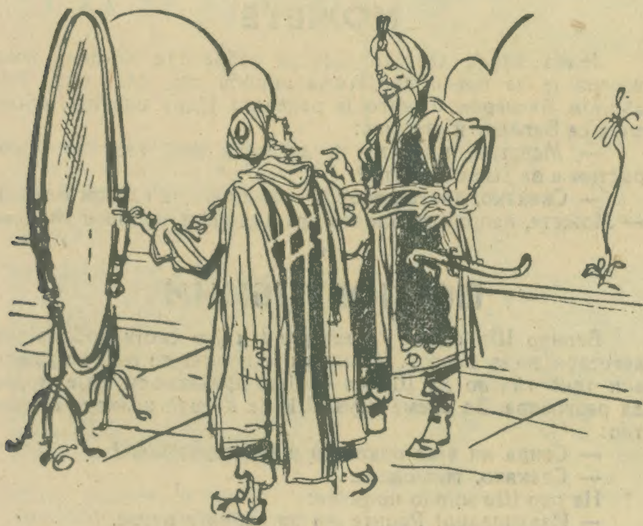
Остали студенти били су принуђени да иду у ашчинице или у мале гостионице. У то време био је познат и Живко Ћевабџија који је студентима издавао храну и на кредит. Међу овим студентима било их је мало који су послуживали у бољим кућама.

Али поред хране требало се и одевати. За то је постојао Фонд за помагање сиромашних великошколаца који је давао кредит за одевање. Фонд је наручивао код приватника одела и зимске капуте за студенте, па су се студенти задуживали за одређену вредност код фонда да отплате доцније. Одело стајало је 25 до 30 динара, а зимски капут од бољег штофа око 50 динара.

МЕЂУ НАЈЛЕПШЕ

Вигенланд-парк у Ослу спада у најлепше паркове не само Норвешке, већ, можда, и северне Европе. У њему се поред лепих цвећњака, дрвореда и фонтана налази и више од стотину вајарских радова — уметничких дела од бронзе и мермера. Сви ти радови посвећени су углавном животу и раду човека, а највише мајкама и деци. Међу многобројним споменицима највеличанственији је национални споменик који је исклесан од мермера. Висок је 16 метара. На њему се налази 121 фигура. Оне приказују историју норвешког народа. Споменик је тежак 250 тона. Својом монументалношћу он привлачи велику пажњу свих посетилаца.





МУДРИ ДЕРВИШ

За време Омара III, који је у народу имао надимак „цицијa", живео је у близини Багдада један дервиш, о чијој се памети и доброти причало надалеко. Свакког дана долазили су људи у његову кућу да му испричају своје бриге и невоље, тражећи савете и помоћ. Иако су му сви који су долазили код њега давали поклоне, ипак је дервиш живео веома скромно, јер је увелико помагао сиромашне и болесне.

Једног дана чуо је Омар за дервиша. Овај чудак, који је био себичњак у сваком погледу, па чак и према најближој околини, проводио је своје слободно време увек усамљен.

Калиф позва дервиша да га посети. Он погледа са потсмехом бедно обученог дервиша и упита:

— Зар си ти мудри Ахмет?

— Господару, ко је мудар? Алах је велик и он ми је подарио мало памети.

— Добро, дај да се и ја користим твојом памећу. Ја сам усамљен човек и немам пријатеља. Саветуј ме шта да радим?

Ахмет одведе калифа до прозора и рече:

— Шта видиш?

— Шта видим? Људе, много људи.

Онда га Ахмет одведе пред огледало и упита:

— Шта видиш сада, господару?

— Видим само себе.

Ахмет се поклони пред калифом и рече:

— Прозор је од стакла, а и огледало је од стакла. Додуше стакло огледала премазано је сребром. А човек је такав, чим дође у додир са сребром престаје да види друге људе и види само себе!

ПАРТИТУРА ПЕСМЕ СЛАВУЈА „ДЕШИФРОВАНА"

Славујевој песми посвећени су многи научни радови. Бифон ју је анализирао са лирским надахнућем и великом прецизношћу. Енглески орнитолог Барингтон је забележио да она садржи 16 разних делова. Немачки физичар Кирхер и Француз Дипон ди Немур такође су се њоме позабавили.

Недавно су италијански природњак Марко Бетини и Немац Бехштајн покушали, независно један од другог, да забележе ономатопејске звуке текста славујеве песме, односно фонетску композицију славујеве песме без мелодије. Обојица су забележили истоветне гласове:

Тиууу, тиуу, тиуу, тиуу
Зпе тиу зква
куорор пипи
тио, тио, тио, тио, тико
кутио, кутио, кутио, кутио
зкво, зкво, зкво, зкво
зи, зи, зи, зи, зи, зи, зи, зи
куорор тиу зква пипики!"

О писцима

Писац који најбрже пише у Америци је Ерл Стенли, творац многих криминалних романа. Он диктира око десет хиљада речи на дан а у стању је да пише седам романа одједном.

Аутор коме је писање испунило најдужи период у животу је Даглас Фосит, који је своју прву књигу, збирку песама, штампао кад му је било 13 година. Писао је још у 93 години, што значи да се бавио књижевношћу пуних осам деценија.

Бернар Фонтенел, који је био члан француске Академије 66 година, написао је књигу „Теорија о картезијанским вртлозима", кад му је било 95 година.

ЧУВАР ПРУГЕ — БАРОН

Један чувар железничког прелаза у Канади постао је наједном барон, јер је неочекивано наследио неког свог рођака, племића у Великој Британији. Наследник поседа који му обезбеђује приход од 72.000 марака годишње, доскора је зарађивао свега 40 долара недељно. Нови барон се сада зове сер Роберт Вилијамс.

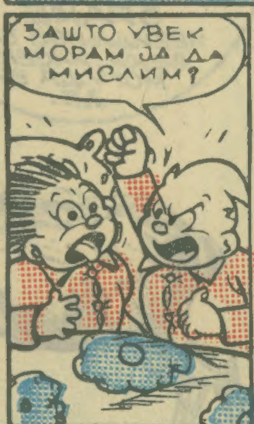


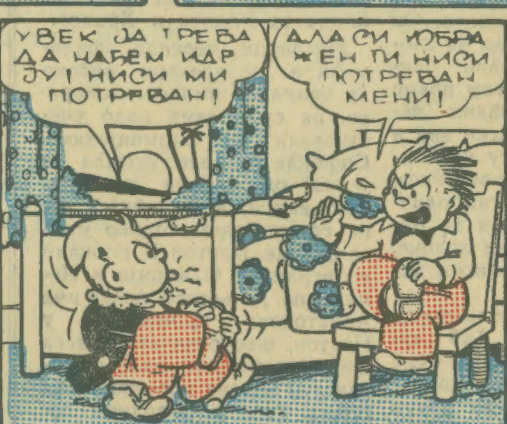
МАЛЕ ВАЈАРКЕ

Ово није никаква археолошка ископина већ „уметничко дело" од песка. Четири мале пионирке, ученице седмог разреда основне школе у Улцињу, цело лето су провеле у своме месту на мору и поред сунчања и купања забављале се и „вајањем". Пошто се песак осипа скулптура не може да стоји, а чим се осуши — осуће се. Ова слика ће остати једини документ.

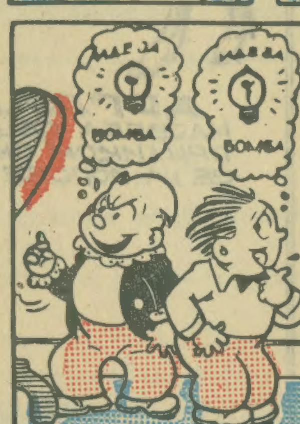


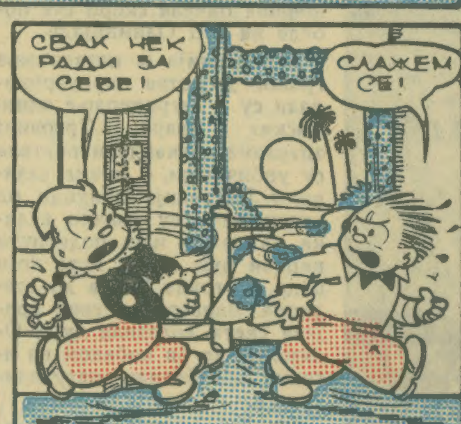








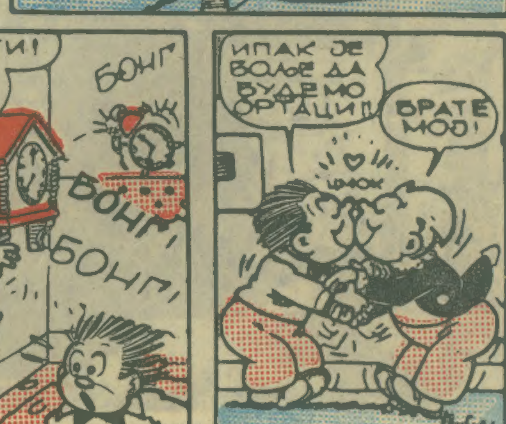












НАЈВЕЋА АТРАКЦИЈА У КОПЕНХАГЕНУ

Тиволи је најпосећенији парк у Копенхагену, граду у коме живи око милион и по становника. Овај парк служи више за забаву, него за одмор. Свакога дана кроз Тиволи прође око 100.000 људи. Парк је отворен од раног јутра до пола ноћи. Посетиоци плаћају улазнице које стају око сто динара, а суботом и недељом увече дупло. С том улазницом имају право да гледају све врсте претстава у парку: артисте, комичаре, слушају концерте и слично.

У Тиволију постоје и друге атрактивне приредбе које се посебно плаћају. У ту сврху направљен је хотел у виду дворца из „Хиљаду и једне ноћи" и у арапском стилу, и ресторан у стилу индиске пагоде са вештачким језером. Зграде су украшене разнобојним сијалицама које у ноћи дају посебну драж Тиволију. Све то привлачи посебну пажњу страних туриста. И за децу има забаве; мали коњићи за јахање, фијакери које вуку козе и тако даље. У језеру су инсталирани вештачки вилини коњици осветљени подводним сијалицама и организована вожња моторним гуменим чамцима за децу и одрасле.

СЛИКЕ СА АНТИЧКИХ ОЛИМПИЈАДА

Стари грчки олимписки стадион саграђен је у подножју брда Хронос. Преправљан је и дограђиван у пет махова. У својој последњој верзији то је био за оно време џиновски земљани стадион који је могао да прими 40.000 гледалаца. Од камена су бити начињени само прагови капија од арена, канали за дренажу и корита водених токова, у којима су могли да се освеже такмичари и публика.

Олимпија никад није била град у правом смислу те речи. То је било џиновско светилиште које се за народ Хеладе отварало сваке четврте године.

Грандиозне античке Олимпијаде одржавале су се на том месту преко шест стотина година. Свештеници и атлете кретали су се измешани између стотина кипова и кроз цветне алеје. Олимпија је брујала од десетина хиљада људи који су се стицали из целе земље. Пошто није било станова, гомиле гледалаца спавале су и јеле на чистом ваздуху. Посластичари, који су шетали кроз гомилу, и људи који су пекли уштипке и месо виком су рекламирали своје производе на све стране. Говорници и политички демагози непрестано су се обраћали публици, а књижевници, нарочито софисти, гласно су читали своја дела. Све се то одигравало у ускомешаној атмосфери која је у себи у исто време имала много вашарског, верско-ритуалног, а разуме се и спортског.

На Олимписким играма могле су учествовати и девојке, али су строге мере биле предвиђене за удате жене и децу који би учествовали на Олимпијади. Постоји једна прича грчког историчара Паузанија. Прва жена која је прекршила ову забрану била је нека Калипатира. Када је чула за победу свог сина, Калипатира се преобукла у одело спортског тренера, измешала се са осталим гледаоцима и ушла на стадион да би могла да пољуби победника. Чим су је открили, одмах су је лишили слободе. Судије су дуго већале да ли ће је бацити у провалију као што је наређивао закон или ће јој опростити живот. Најзад је одлучено да се драстична мера на њу не примени, јер су, поред њеног сина, и њен отац и браћа били крунисани маслиновим гранчицама олимписких победника. Да би се убудуће избегли слични преступи, одлучено је да сви спортски тренери морају долазити на стадион наги.

На једним Олимписким играма, одржаним последњих година пре наше ере, забележена је и једна потресна спортска драма. Два борца који су се ухватили у коштац у слободном рвању нису штедели један другог и на најсуровији начин користили су слободу коју су им допуштала правила. Према Паузанијевом причању победник Арахион био је убијен у борби, али то није сметало да буде проглашен за победника и да се његов леш подигне на победничко постоље. Уствари, Арахион је у последњим тренуцима прикупио још толико снаге да у самртном ропцу тако снажно стегне противникове прсте да је овај почео преклињати за милост и признао да је побеђен.

Коњске трке претстављале су најопаснију олимписку дисциплину. Стаза је била дуга десет километара. На њој су биле многобројне и оштре кривине. Критично место било је код храма Тараксипоса где су коњи плашени на разне начине, а блесак црвене стене заслепљивао је очи возача. На једним играма 462 године пре наше ере само су једна кола стигла на циљ, док их се 40 поломило у току трке. Није било Олимпијаде на којој није забележено бар неколико смртних случајева. Награду у коњским тркама нису добијали возачи, већ власници коња.

Победник је званично добијао само маслинов венац. Међутим, по повратку у свој родни град шампион би био засут таквим почастима и привилегијама на којима би му позавидео многи данашњи спортиста. Он је био ослобођен свих пореза. Град му је давао пензију и хранио га до краја живота. Он је тријумфално ишао на својим колима предвођен бакљадом и праћен дугом поворком. Његови суграђани често су рушили градски зид и победник је кроз ту пукотину улазио. Овим поступком грађани су хтели симболички да покажу да им за одбрану нису потребне зидине, јер их штити олимписки херој.

Песници су састављали оде у славу победника. Ако случајно неки такмичар буде три пута узастопно победник, онда је он имао право



СТАДИОН ЈЕ БИО ОКРУЖЕН ЈЕДНИМ ПРОСТИМ ЗЕМЉАНИМ БРЕЖУЉКОМ НА КОМЕ СУ ЗАУЗИМАЛИ МЕСТА ГЛЕДАОЦИ. САДАШЊИ УЛАЗ ЈЕ НЕДАВНО САГРАЂЕН



ЛЕВА СТРАНА СЕВЕРНОГ СТАДИОНА САГРАЂЕНОГ У ПОДНОЖЈУ БРЕЖУЉКА ХРОНОС. ГОРЕ: СВЕТО ДРВО ГДЕ САДА БОРОВИ ЗАУЗИМАЈУ МАЛО ПО МАЛО МЕСТО МАСЛИНА И ПЛАТАНА О КОЈИМА СУ ГОВОРИЛИ СТАРИ. У ЗАДЊЕМ ПЛАНУ ВИДИ СЕ ХРАМ ХЕРЕ, НАЈСТАРИЈИ НА ОЛИМПУ

да захтева да у његову част у Олимпији поставе његов кип у природној величини. То је био врло редак случај, јер су три узастопне победе значиле да такмичар мора дванаест година да се одржи у шампионској форми. У историји античких олимписких игара позната су само два случаја у којима су четири пута узастопно победили на олимписким играма тркач Леонида са Родоса и Хронос.

Мислиоци, песници, филозофи и политичари високо су ценили олимписке ловорике, па су и сами радо учествовали на олимпијадама. Софокле је узео учешћа на једној олимпијади у атинској екипи, а Алкибијад је на олимпијадама однео многе победе. Платон је победио на играма у Олимпији и Немеји, па је његово право име Аристоклес промењено у Платон, што означава човека широких рамена. Биле су познате и читаве породице шампиона. Тако је породица Ксенофона однела скоро све победе на XIII Олимпијади.

Декаденција и назадовање грчког друштва проузроковали су и деградирање олимписких игара. Трговина титулама и скандали постали су уобичајени, а према казивању Паузанија приходи од казни били су толико велики да су од њих подигнути кипови дуж целог пута који води од града Елиса до стадиона. Варвари из свих крајева света долазили су у Олимпију да би победом на играма обезбедили натурализацију.

Процес декаденције, извитоперавање и компромитовање олимписке идеје завршило се под римским царевима. Скандали у доба Нерона достигли су врхунац. Луди и развратни деспот саградио је кућу крај самог стадиона и по свом ћефу одложио и једну Олимпијаду за две године само да би на њој могао да учествује. То је било 211 године. Нерон се том приликом извргнуо руглу. Разметљиво се возио у колима у која је било упрегнуто десет коња и незаслужено присвојио круну победника. Олимпијаду као и све остале паганске свечаности забранио је цар Теодосије 394 године наше ере.

МОЖЕТЕ

Једна млада девојка која је уобразила да лепо пева успела је да преко пријатеља опроба свој глас пред Рихардом Вагнером. Пошто је отпевала једну партију, обратила се Вагнеру и упитала:

— Маестро, мислите ли да могу свој глас да искористим и за јавне наступе?

— Свакако, драга девојко, — климнуо је главом Вагнер. — Можете, например, викати ура кад краљ пролази улицом.

ПО ПОРУЏБИНИ

Бернар Шо седео у ресторану и јео своју уобичајену вегетаријанску вечеру. Наједном је почела да свира музика, али тако гласно да Шо са својим пријатељем није могао да разговара. За време паузе Шо је позвао келнера и упитао:

— Свира ли ваш оркестар и по поруџбини?

— Свакако, господине. . .

На ово Шо мирно примети:

— Изванредно! Реците им да свирају паузе.

МЕЊУХИН И ИГРАЧ КАРАТА

Славни виолиниста Јехуди Мењухин нађе се у кући једног познаника, у Њујорку, чије је цело друштво играло карте. Пошто му је било непријатно да напусти домаћинову кућу, он остаде до краја, када му приђе један од гостију.

— У недељу увече, — рече овај, — позивам своје најбоље пријатеље и биће нам част ако можемо да упознамо и вашу праву вредност.

— Врло радо, — одговори му Мењухин.

Одређеног дана он стиже носећи испод руке кутију с виолином.

— Ви умете да свирате? — рече љубазно домаћин. Дивно! То значи да ћемо се после картања лепо забављати!

АМАМА ИЗ АПАПЕ

Реч је о храни за децу. Смртност деце у Нигерији веома је велика услед недовољно витамина у урођеничкој храни. Да се побољша исхрана, међународна организација ФАО омогућила је производњу веће количине лека названог Амама, који садржи разне витамине и шећер. Занимљиво је да се Амама производи у нигериској области Апапа.

ЖРТВЕ ВИКИНГА

Британски археолози су у Сандерланду открили једну гробницу са скелетима већег броја жена и деце. Сматра се да је ова гробница стара готово хиљаду година, а да су масовне злочине извршили викинзи који су се 875 године искрцали на северној обали Велике Британије у циљу пљачке. Том приликом су вероватно побили децу и жене, док су мушкарце одвели у ропство.

УЛТРАЉУБИЧАСТЕ ЗРАКЕ
НЕВИДЉИВЕ ЗА ЧОВЕКА, ИНСЕКТИ МОГУ ДА ВИДЕ.

РАДОЗНАЛА ПТИЦА
ЖЕНКА ИНДИСКЕ ПТИЦЕ КОЕЛ
ИМА КРИК КОЈИ ЗВУЧИ КАО ПИТАЊЕ: „КО СИ?"

РИБА
EREMICHTHYS ACKOS
ЖИВИ У ВОДИ КОЈА ЈЕ ТОПЛИЈА ОД 37 СТЕПЕНИ (ПУСТИЊА БЛЕК РОК У НЕВАДИ)

АРГАЛИ
НАЈВЕЋА ОВЦА НА СВЕТУ — ПРИЛИКОМ СКОКА ДОЧЕКУЈЕ СЕ НА РОГОВЕ, А НЕ НА НОГЕ.

МУЗИКАЛНИ ВОЛОВИ
ВОЛОВИ У КАМБОЏИ НЕЋЕ ДА ВУКУ ТЕРЕТ АКО КОЛА У КОЈА СУ УПРЕГНУТИ НЕМАЈУ НАРОЧИТИ МУЗИЧКИ ИСТРУМЕНТ КОЈИ, ДОК ОНИ ИДУ, САМ СВИРА.

Његош у сећању

СТРЕЛОВИТО ОКО — УМИЉАТИ ПОГЛЕД — ЛЕПО ОПХОЂЕЊЕ — ПОЗНАТ, АЛИ НЕИСПИТАН



Непосредно после Његошеве смрти, италијански писац Карара изнео је неколико својих интересантних успомена на великог нашег песника, пуних искреног дивљења и симпатије.

„Његове су струне покидане", пише са болом он, „а мач његов још стоји извучен. Историја о њему треба да изрече суд. Сваки путник, који би путовао паробродом кроз Далмацију и Боку, походио би одмах и Цетиње.

Сваки је Европљанин примећивао код њега стреловито око, умиљати поглед, племенити стас, лепо опхођење и лепоту његовог одела. Али нико није упознао његово срце, његову уметност и карактер: он је био као и његова земља, познат али неиспитан. Неки су држали да је био и по вери и на речи православац; други су га сматрали искреним и великодушним; неки генијем а неки варваром; неки су величали његову библиотеку, неки су његову трпезу називали локањем; претстављаху га истовремено песником и дипломатом, напредним човеком, па и разбојником.

Из књига никад нисам могао да га упознам, нити пак из било каквих других информација. Али верујем да сам га упознао и проценио из разговора. Сад кад он већ припада историји и кад није више владар него пепео, желим да изнесем оне ситуације које су ми помогле да га упознам".

Карара се нашао с Његошем у Сплиту 1846 године. У разговору, Његош му је рекао:

— Ви који описујете Далмацију, зашто не дођете да посетите и опишете Црну Гору? Кад узмогнете, и што скорије, учините то. Али ми најприје јавите да вам у Котор пошаљем коња и моја два вјерна момка; а ја ћу вам бити на руци да упознате сву земљу. Показаћу вам старинска мјеста — мјеста најглавнијих бојева; саопштићу вам све што сам досад скупио и колико знам, и колико су досад описали страни путници. Ви ћете виђети и дознати оно што нијесу виђели ни дознали ни Инглези ни Нијемци; а бићете у стању да упознате ову земљу са Европом, која је сасвим непозната. Наћи ћете у мене приличну библиотеку, неколико новина, добрих коња и добра дувана, умјереног јела, којyботиљу (флашу) шампањца и срдачно гостопримство и виђет ћете да Црна Гора није варварска...

„Месеца јула 1851 године" — пише даље Карара — „нађем се са владиком у Хицингу. Био се изменио. Дуга црна коса и брада уокружавали су његово бледо и измршавело лице; очи му беху мутне и умртвљене; глас промукао а тешко је дисао: седео је, а самом себи беше тегобан. Са мном је био и Најгебауер — други један путник и описивач Далмације и Црне Горе, који је још 1850 године посетио владику и био на Цетињу веома угошћен. Господар говораше о стању свога здравља, али није сматрао нимало да је опасно. По очима, по изгледу и по говору видело се да је болесник изнемогао; али кад поче да прича о Напуљу, где је ради опоравка био провео последњу зиму, да описује његов очаравајући положај, његов балсамски и мирисни ваздух, његово прекрасно поднебље — глас му постајаше јаснији а образи му почеше оживљавати, душа, тегота, све се то учинило као да га ослобађа окова његовог болесног тела. У томе часу познадох у њему песника".

Карара затим наводи интересантно Његошево мишљење о путописима који су описивали Црну Гору:

— Инглези — рекао је Његош — који долазе к нама, мотре сваку работу, испитују пажљиво и све одмеравају и ако их ко не превари тачно описују. Французи учас промотре и понајвише јасно; али више пута промаше и много поетизирају. Нијемци напротив задовољавају се да саставе само велики волум, па он макакв био, па ако ће бити и преписан из других; а будући да је потребно рећи о владици и његовом мјесту што други нису рекли, то купују из сваког измишљеног духа за мали новац какву нибуд басну...

УМЕСТО ЛИФТА

У Сједињеним Државама је конструисан специјални транспортер који треба да замени лифтове приликом уношења тешких предмета у станове. Гусеничасти транспортер се прикопча за степенице и лако преноси клавире, намештај и друге тешке ствари. Транспортер се покреће помоћу мотора са дугачким каблом тако да може да доспе до последњих спратова. На овом електричном тегљачу су уграђене бремзе па стога ствари не могу да склизну наниже. За један минут пренесе се терет на два спрата.

*

После једног и по столећа

После више од једног и по столећа француска влада је ставила ван снаге једно наређење Наполеона I донето још 1810 године. Ово наређење је предвиђало да сваки судија пре него што пође у иностранство, затражи одобрење министра правде.

*

Исувише

Недавно је изведена пред радозналом, а после и зачуђеном, публиком нова композиција италијанског композитора Ромоло Кортија под називом „Експресо симфонија". Оркестар за ову симфонију није се састојао од уобичајених музичких инструмената него од експресо-машина, вентилатора, музичких кутија и мешалица за коктел.

*

„Најфилмскија" земља

Јапан се сматра земљом чији су становници највећи љубитељи филма на свету. Поред тога они су постали највећи продуценти — испред САД и Индије. Прошле године у Јапану су снимљена 493 играна и 768 документарних филмова.

Мала риба — велики зуби

У току седам месеци ове године на америчким морским обалама је од морских паса настрадало 36 пливача. Тридесеторо је изгубило живот док су шесторо остали без неких делова тела. Један међу њима је настрадао својом кривицом јер је из спортске обести хтео да улови морског пса. Да би указао купачима на опасност, Амерички институт за биолошка истраживања упутио је опомену: „Не верујте да мали морски пас нема велике чељусти".

*

Нису одушевљени

Општински „оци" британског града Хамел Хемпстида одлучили су да нове улице „крсте" новим именима. Уместо уобичајених назива они дају „васионске": Јупитеров пут, Меркурове степенице и слично. Становници овог града су уложили протест и захтевају да нове улице не буду толико „напредне".

*

Непознати Париз

Париз није тако „конфоран" град као што се обично замишља. Град на Сени има своје наличје. Утврђено је да од 1,3 милиона станова само 150.000 има савремен конфор, централно грејање, текућу воду, инсталације за купатило. У Белвиу, „Париској Венецији" само три посто становништва може да се окупа у свом стану.

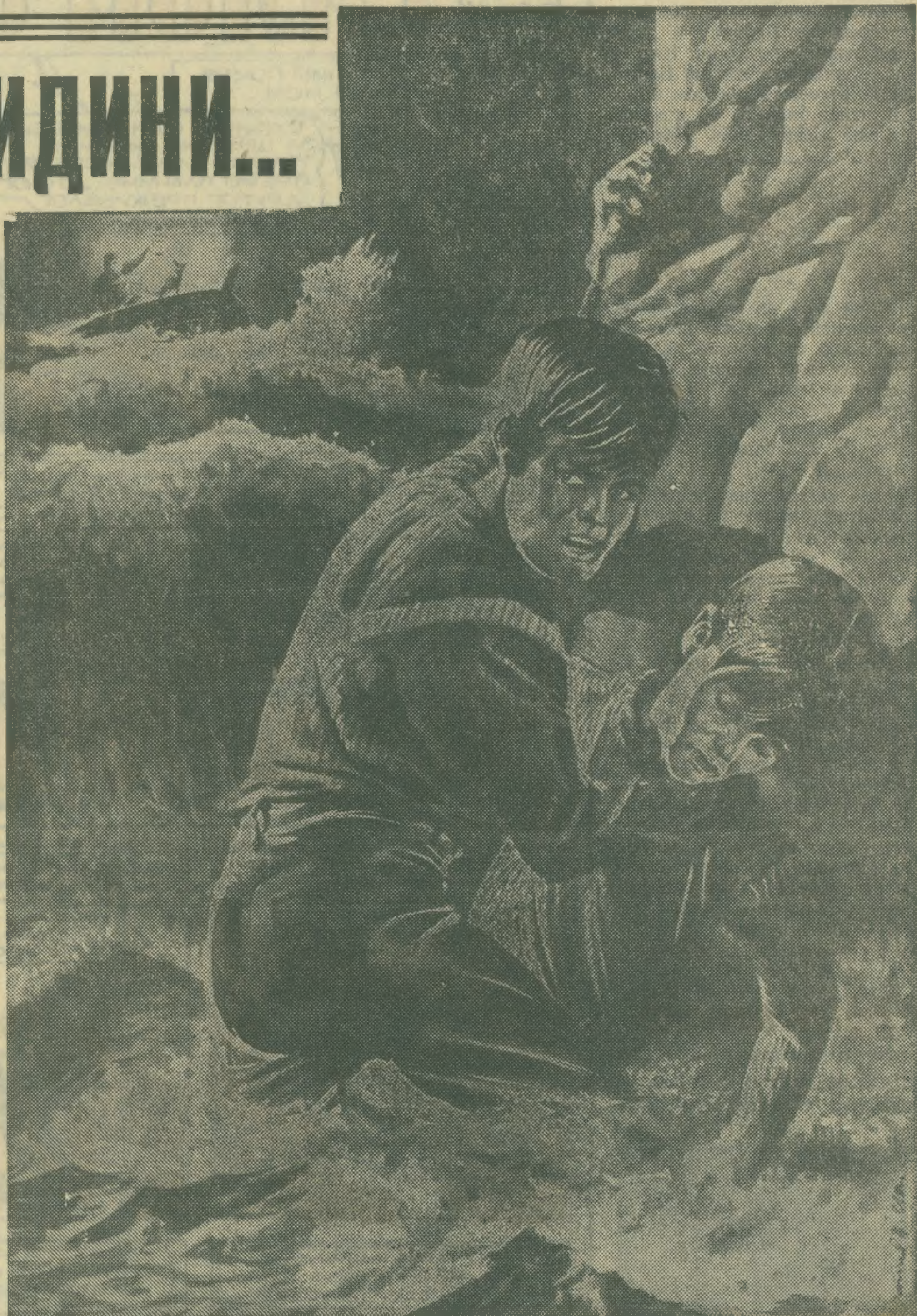
НА ХРИДИНИ...

Вода нагло расте! Страх ме је! — викао је млади Парижанин Цеки. Његов вршњак Мишел Гоје храбрио га је неуверљивим гласом, јер је добро знао да је он крив што су дошли у тако тежак положај.

Петнаестогодишњи дечаци који су проводили лето у месту Етретат, на бретонској обали, пошли су по подне према стеновитим и стрмим хридинама рта Антифер, где је у изобиљу било дивних шкољки разних величина и облика. Желели су да уберу најлепше и најређе шкољке и да се хвале у разреду када најесен буду дошли у школу.

Време је пролазило. Дечаци занети својом забавом нису приметили да пада вече и да плима надолази. Изнад њих су биле неприступачне високе хридине. Лево од њих бескрајно море, а до равне обале требало је пешачити око два километра. Сваки покушај да пливају претстављао би самоубиство, јер су с плимом долазили велики таласи.

Преплашени дечаци, који су чврсто на грудима стезали своје џакчиће са драгоценим шкољкама, почели су да трче. Нису могли стићи далеко, јер су их таласи сваки час запљускивали. Вода им је досезала до колена. Мишел је брзо схватио да им једини спас лежи да у окомитој стени нађу неко склониште. Док су таласи сваког часа обарали њихова нејака тела на оштри камен, дечаци су грозничавим погледом тражили неко удубљење у стени. Најзад је Мишел приметио једну пукотину која се налазила један метар изнад воде. У њој је било довољно места за њих обојицу. Успузали су се и сместили, па почели довикивати из све снаге упомоћ. Нажалост, њихови гласови губили су се у урлику таласа и завијању ветра.



Тамна ноћ спустила се око несрећних дечака. Вода је и даље брзо надолазила и ноге дечака поново су биле до колена у њој. Било им је јасно да ће за пола сата вода досегнути до њихових глава и потопити их. Вертикална литица, висока сто метара, која се налазила изнад њих није давала никакве наде на спас.

Дечаци су још неко време позивали упомоћ, а затим су изнемогли. Цеки се онесвестио. Мишел је грчевито стезао његово тело да не би склизнуо у море. Осећао је грижу савести. Сматрао се кривцем. И њему се у глави почело да мути. Почео је да осећа грчеве у мишицама. Био је свестан да неће моћи дуго издржати. Страховао је да сваког тренутка не испусти Цекија.

Спас је дошао у последњем тренутку. Кроз маглу и таласе Мишел је приметио једну светиљку. Широко је разрогачио очи и распознао обрисе једног чамца. Чинило му се да сања. Са чамца је одјекнуо лавеж пса.

Његова мати на време је алармирала старог рибара Лашевра, који је са собом на чамцу повео и кују — непогрешивог инстинкта Риту. Мада ни мати, ни рибар нису тачно знали где се дечаци налазе, Рита је непрестано лавежом означавала правац кога треба да се држе. У тим последњим тренуцима Мишел је имао довољно снаге да једном руком држи онесвешћеног Цекија, а другом да грчевито држи стену. У тој узнемиреној, тамној ноћи лајање мале Рите било је за њега најлепша музика.

НИЈЕ — НЕГО

Стручњаци из океанографске „Експедиције Албатрос", коју предводи шведски научник Ханс Петерсен, изјавили су да је Атлантски Океан стар 500 милиона а не 70 милиона година, као што се донедавно мислило.

Како је то установљено? Стеновито дно океана покри вено је талогом који је дебео око 4.000 метара. Пошто се зна дебљина наноса који се сваке године повећава у истој количини, стручњацима није било тешко да на основу дебљине покривача израчунају старост мора. Сама дебљина је добијена на основу звука чији је један одјек стигао од површине песковитог дна а други са доње, камените подлоге.

ЗА АЛПИНИСТЕ

Пре пењања на високе пла нине изнад 3000 метара, по мишљењу главног лекара бри танске експедиције доктора Хорниблоуа, која се пела на Хималаје, треба учинити сле деће:

Свакако отићи до зубног лекара, јер и најмањи квар на зубу претвара се у несносан бол под дејством висине. У зубу који је већ лечен, али чије затварање није добро урађено, може да дође до шупљине на месту где продире хладан ваздух који директно иде до живца.

За време пењања не треба стављати у уши запушаче од воска, јер под дејством промене притиска они могу да изазову јаке болове, па чак да доведу до потпуне глувоће.

Услед неизбежног дисања отвореним устима, кад се кисеоник разреди, прикривене инфекције грла могу да се погоршају. Ако грло није потпуно здраво, треба локално, тојест на месту инфекције, применити антибиотик. И свакако, ако за то постоји потреба, пре пењања треба оперисати крајнике.

Неопходно је на висини носити тамне наочари против сунца да би се заштитиле очи од ултраљубичастих зракова на снегу или леду, па чак и ако је време облачно.

Најзад површинске огреботине на кожи се скоро увек инфицирају на висинама, иако се врши предохрана и употребљавају дезинфекциона средства. Ово настаје услед недостатка витамина Ц, чија количина треба да буде знатно повећана у исхрани за време пењања на висину.



ШТАП — БИЦИКЛ

У нашем веку техника се сваким даном све више развија, и док чекамо да човек полети у васиону, дотле се развија иницијатива код људи за мање значајне проналаске да би живот човека био удобнији. Тако је настао и штап-бицикл који се употребљава у Берлину и другим неким градовима. На слици се види старица из Берлина која се шета улицом помоћу штапа-бицикла на коме се налази њена торба. Помоћу овог старица се лакше креће улицама ослањајући се на штап који се креће на точковима.



БОР — СПОМЕНИК

У селу Бојовићима код Андријевице, до реке Злоречице, налази се гробље, а на њему бор стар око триста година. Засађен је још у време прапретка братства Бојовића, који се ту настанио. По предању звао се Бојо, а по њему и данас носе презиме многе породице око Иванграда, у Топлици, Метохији и Војводини. Бор на гробљу је симбол споменика мртвима. У неким другим местима место бора на гробљу саде храст.

МЕНИ У 3000 ГОДИНИ: ПЧЕЛЕ, БУВЕ И АЛГЕ

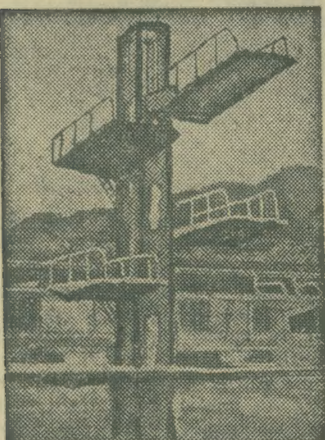
Лица која се баве проучавањем исхране и агрономи врло мало су ентузиасти, бар што се тиче исхране. Према њиховом мишљењу човечанству је остало свега 50 година да ужива у бифтецима и осталим посластицама.

Па шта ће се онда јести? Много се говорило и писало о алгама; многи који су их пробали нашли су да су одвратног укуса, али изгледа да се у најновије време успело да им се побољша укус сличан укусу меса, али то је прилично слабо.

Према мишљењу једног америчког ентомолога (наука о изучавању инсеката) има много вероватноће да ће се у трихиљадитој години на јеловнику налазити испржене пчеле које су изгледа врло хранљиве. И још, водене буве, које су већ намењене астронаутима, јер су лаке за одгајивање, печење и — за јело. Изгледа да је то комплетан јеловник. Нимало завидна перспектива...

Лифт на скакаоници

На олимписком пливачком стадиону у Риму у торањ за скакање у воду уграђен је



лифт, тако да се скакачи неће замарати приликом пењања на скакаоницу.



ОТПОРНА НА ЗЕМЉОТРЕСЕ

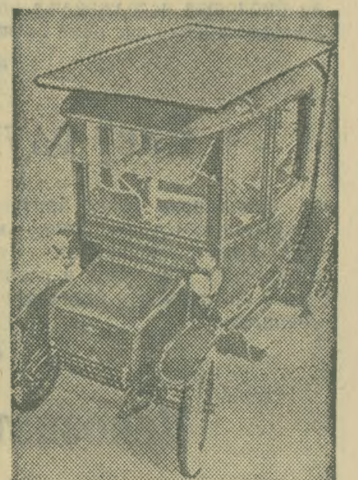
У Ашхабаду, главном граду Туркменске ССР гради се пространа зграда „имуна" на земљотресе. Кућа ће бити од опеке али са специјалним федерима који ће се држати једним џиновским ужетом. Рачуна се да ће на тај начин бити избегнуто разорно дејство земљотреса.

ПАРФИМИСАЊЕ ПОДЗЕМНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Путници париског метроа могу да напарфимишу марамице на прскалици која се налази на последњем вагону а служи за дезинфекцију подземних тунела. По 18 литара мириса каранфила помешаног са дезинфекционим средством, сипа се сваке недеље у овај апарат.

ПОГОНСКА СНАГА СУНЦЕ

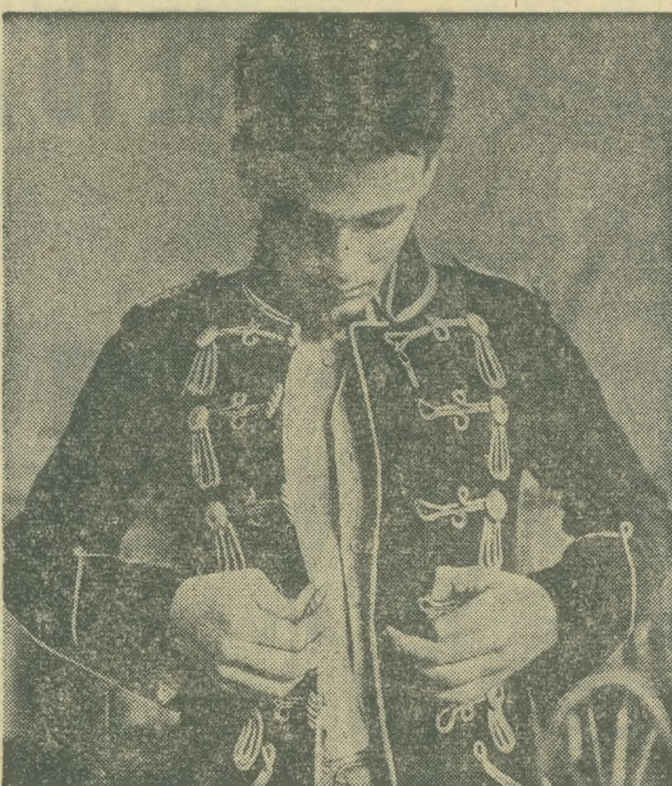
Електрични аутомобил из 1912 године постао је аутомобил са сунчаним погоном када су инжењери на његов кров монтирали плочу са 10



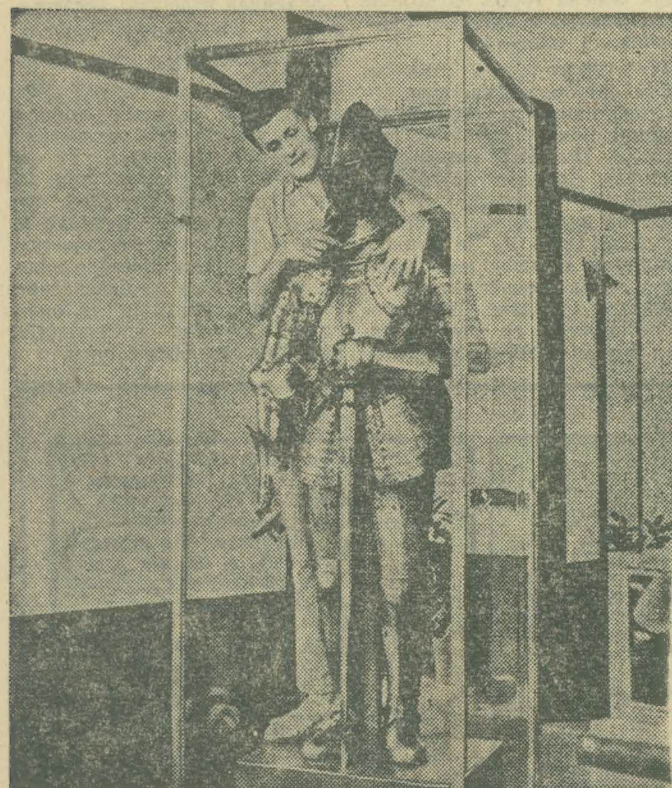
хиљада сунчаних силоконских ћелија које претварају сунчану енергију у електричну, потпуно пуњени батерије за осам часова када је сунце јако.



СЛАВНИ ВИТЕЗОВИ БИЛИ СУ НИЖИ И ДЕБЕЉУШКАСТИЈИ, НЕГО НАШИ МЛАДИЋИ



„ИЗГЛЕДА ДА СЕ ОВИ ВОЈНИЦИ НИКАД НИСУ ЧЕСТИТО НАЈЕЛИ. БИЛИ СУ КАО ГЛИСТЕ“



„ВИТЕЗОВИ, ВИШИ СМО ОД ВАС ЗА ЧИТАВУ ГЛАВУ“,



„Е, ОВО СМО МОГЛИ ДА НОСИМО, ПО ПРИЛИЦИ, КАДА СМО ИМАЛИ ДЕСЕТ ГОДИНА“



„ГЛАВЕ СУ ИМ БИЛЕ МАЛЕ КАО У БЕБА...“



„...А НОГЕ, КАО У ДЕВОЈКЕ“

ДАНАШЊИ МЛАДИЋИ И СТАРИ ЈУНАЦИ

Ми живимо у доба људи великих духом и високих телом. Без обзира шта је томе узрок и која је научна теорија тачна, истина је да су данашња деца кудикамо развијенија у сваком погледу, него њихови родитељи, а поготову преци.

Из неколико статистичких података види се да су Швеђани у времену од 1890 до 1935 године порасли од 165,9 сантиметара на 174,1 сантиметар. Швајцарци су у истом времену порасли од 163 на 168 сантиметара. Људи који живе на Пиринејима порасли су у времену од 1792 године до 1872 године од 155,5 сантиметара на 165 сантиметара, што значи за 80 година или кроз три генерације просечан пораст износи 10 сантиметара. Слично је и код других народа. Узрок томе су, поред осталог, бољи животни услови, нарочито деце, а све то повољно утиче и на узраст.

А сада ћемо изнети неколико примера из праксе. Често посетимо неки музеј, па се чудимо како су некад људи улазили кроз уска врата и живели у ниским собама. У музејима се налази стара ношња и војничка опрема. Ако покушамо да обучемо витешка одела, она нам често изгледају тесна. Приче о херојима и делијама почињу да бледе. Оклопи се нису могли скупити. Они су мали и уски за данашњег човека. Мали је и шлем, а ципеле су кратке и уске и то не само за обичног човека, већ и за просечног дечака од 16 до 18 година.

НИСУ НОМАДИ

Најбогатије „жетве“ пастрмки постижу се на једном „терену“ у реци Снејк, у америчкој држави Ајдахо. Као што је познато, Америка је постојбина специјалне врсте пастрмки, назване „калифорниска“, која је тежа и плоднија од домаће европске. Тек 1880 године, Европљани су је увезли и одгајају је у вештачким плодиштима, али у „фарми“ на научној основи, пастрмка је променила своје исконске одлике и постигла невероватне промене.

Одгајилиште се састоји од 53 базена и канала, обухвата 12.500 квадратних метара и даје годишње 450.000 кгр калифорниских пастрмки. С пролећа, после мрешћења, у базенима се просто гуши око 7 милиона риба. То је права индустриска производња, која је извршила револуцију своје врсте.

Вода из канала и базена од цемента, баца се у виду вештачких водопада у реку Снејк. Температура воде је непромењлива, 14,4 степени, а 227.000 литара у минуту струји кроз канале и базене. Сваких 20 минута потпуно је обновљена.

костију, од сурутке, брашна памуковог семена, квасца и од извесне количине праха разних антибиотика. Рибице које су тек дошле на свет добијале су шест пута дневно обед за који није знао нијдан од њихових предака. Обед је био у виду брашна, а одрасле пастрмке примале су га двапут на дан у пилулама. И догодило се „чудо“. Рибе су расле по 2,5 см. месечно. Већ после 12 до 14 месеци, биле су таман толике да не пређу ивицу домаћих тигања.

Пастрмка је вечито гладна. Ако јој се да довољно да једе, постаје двапут па и трипут већа но у слободном речном току где често влада оскудица. Пошто се увидело да јој припремљена храна прија, експеримент се кретао у правцу густине „становништва“. Установљен је максимум преко кога би наступила штетна пренасељеност. Оно што највише оправдава овај покушај јесте то да се њен укус не разликује од укуса пастрмке из брдских потока.

Постојбина калифорниске пастрмке је Западна Америка. Она се мрести у планинским рекама које утичу у Тихи Океан. Највише их има у водама Стеновитих Планина,



Било је угледних природњака који су тврдили да пастрмка неће моћи да се развија у води са непромењљивом топлотом. Велике животне снаге, ова риба прелази по 1.500 километара до Пацифика и враћа се истим путем да у матичном току положи икру. Међутим, на фарми се одрекла номадских навика и постала чуваркућа. До 1953, да би јој се обезбедила довољна храна, обарано је годишње 2.000 грла рогате марве друге класе.

Поред сталне температуре, највећа новина била је да је риба од те године променила из основа начин исхране. Пастрмка је по природи месојед. Одувек се хранила мањим рибама, инсектима и мушицама. Да би напредовала, ваљало је обезбедити месната храну. Али како је у околини било све теже набавити стоку друге класе, стручни одгајивачи на фарми хранили су је фабрички произведеним осушеним зрнима од самлевене пшенице, рибљег меса и

затим Сијера Неваде и потоцима на бреговима Водопада. Али, лако се и брзо привикава у новој постојбини. Данас је има у Европи, Јужној Америци, Африци, Аустралији, на Новом Зеланду и Јапану. Има је и у Југославији.

Постоји још једна занимљива новина коју су остварили одгајивачи рибе у реци Стејк. Калифорниска пастрмка обично се пари од своје треће године, сваког пролећа, једанпут годишње. Одабирањем се досад постигло да 4.000 риба баца икру већ после прве године и то још с јесени и зими.

Најзад, ваља напоменути и последњу корист од одгајивања у затвореном простору. Скоро цео подмладак остаје у животу, јер је заштићен од прождрљивих риба. Његов највећи непријатељ је један вирус који изазива болест и угинуће, али против њега се бори антибиотицима стављеним у храну.

СПАС ЉУДИ ЈЕ — ДА СЕ ВРАТЕ КОЛЕВЦИ?

Тако каже професор универзитета у Питсбургу, Мак Клој. Он сматра да најцивилизованији део човечанства пати од несанице и да највећи део проблема у свету потиче баш одатле. После десетогодишњих испитивања ове појаве, професор је мишљења да постоји само један поуздан лек против неспавања: колевка. Он је препоручује нарочито онима који напрегнуто мисле, јер колевка успављује одрасле дајући им чврст сан новорођенчета.

Како Мак Клој то тумачи? Они који пате од несанице окрећу се у постељи преко целе ноћи тражећи најбољи положај за тело како би из њега одагнали умор. Међутим, у колевци је притисак тела правилно распоређен тако да умор ишчезава без напора спавача. Сем тога, љуљање постеље-колевке има хипнотичко дејство.

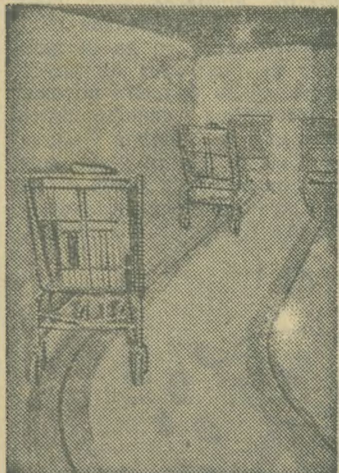
Ваља напоменути да професор универзитета у Питсбургу није проналазач постеља-колевки, јер се оне од пре извесног времена употребљавају у неким болницама. У њима проводе време, или само ноћ, болесници којима је потребна стимулација за крвни притисак, затим они са оболелим органима за крвоток, или оболели од дечје парализе, јер је њима потребан потстицај за рад плућа. Овакав начин лечења дао је добре резултате и професор је дошао на мисао да га примени на друга лица. Он каже да је експериментима утврдио како и најтежи неурастеничари падају у окрепљујући сан после тридесет минута њихања.

ПОКРЕТНА КЛИНИКА

Недавно је у Бону довршена покретна клиника која се налази у једном аутомобилу. Унутрашња страна кола може да се прошири па се тако добива операциона сала величине 25 квадратних метара, којој се додаје сала за стерилизацију, наркозу и рендгенски преглед. Двадесет и пет операција извршених на овој клиници, показале су да она испуњава све потребне услове.

Непрекидна трака у трговини

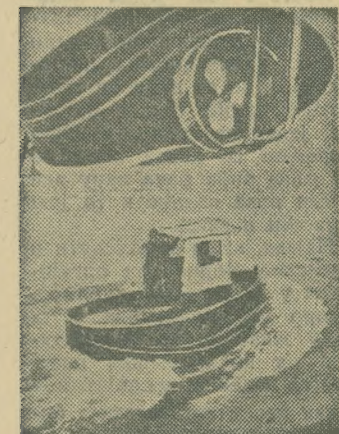
Кроз тунел који води од трговине до простора за паркирање пролази непрекидна трака дуга 60 метара. Она се налази испод пода, а кроз уску пукотину вире куке за које се закаче колица. Робу ко-



ју купац изабере и плати на товаре на колица и ставе на бескрајну траку. На месту за паркирање други службеник преда робу купцу а колица враћа у супротном правцу. Сваког сата може кроз тунел проћи 450 колица.

БУЛДОЖЕР ЗА ВОДУ

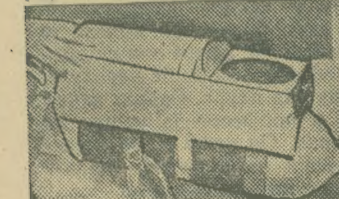
Моторни чамац чврсто грађен, и тежак 16 тона користи се у Америци као булдожер за гомилање дрвених стабала на воденим путеви-



ма. Дизел мотор има 140 коњских снага. Корито чамца дебело је 1,75 сантиметара, а грађено је од челика. Чамац може да се окрене у месту.

РАЗГОВОР ПОД ВОДОМ

Новим уређајима који користе воду за пренос звучних таласа рониоци могу разговарати на отстојању од 50 метара и на дубини од 30 метара. Уређај је снабдевен са две стандардне подводне батерије, има микрофон и појачало. Микрофон се налази у делу маске која служи за удисање, а остало се прикључи за боцу са ваздухом. Када ронилац жели да говори, он притисне на дугме.



НЕ БИ СЕ ТО ДЕСИЛО...



Џону Марвинсу не би се то десило да му није било свега осамнаест година, и да то није био почетак рата, кад су становници јужне Енглеске још мало знали о рату, а још мање о нападу из ваздуха.

Мобилизација је била у току. Регрутне комисије одбијале су сваког ко није потпуно одговарао ономе што чини доброг војника. А Џон није имао те особине. Истина, био је висок, али сувоњав, а, сем тога, носио је наочаре са подебљим стаклима.

Срећна грешка

Међутим, убрзо је стигло наређење из Лондона да се образује цивилна заштита која је имала дужност, поред осталог, да брижљиво пази да ли се прозори ноћу замрачују, да на крововима има песка и да се сва лица за време напада прикупе у склоништа.

У месту у коме је Џон живео налазила се на самој периферији, неких 15 километара од града, фабрика кугличних лежаја.. Неком, који није волео да камионом иде у пет часова ујутру до фабрике и да цео дан проводи у великим хладним халама, пало је на памет да Џона одреди да тамо служи као претставник цивилне одбране. Да је тај сањао да се немачки авиони могу појавити над том фабриком, он сигурно не би послао тамо овог неискусног младића. То је била грешка, али срећна.

У рану зору једног хладног јануарског дана Џон је кренуо на своју прву ратну дужност. Са стола је узео пакет који му је мајка припремила и у коме се поред термоса налазило неколико сендвича.

Напољу је било хладно. Вожња до фабрике била је вртоглава. Ледени ветар пробијао је кроз цираду. Џон је цвокотао зубима. Хала у коју га је увео инжењер била је огромна. У њој се налазило неколико десетина машина. На крају хале налазила се стаклена кабина са писаћим столом и два телефона. Инжењер му је објаснио да ту обично седи надзорник, али да он већи део времена проводи напољу. Сам инжењер сматрао је цивилну заштиту као обичну дечију игру.

Опазио је непознатог човека

Дуге преподневне часове Џон је провео шетајући по фабрици. Установио је да би се радници у случају напада из ваздуха могли добро да склоне у некадањи каменолом који се налазио у близини фабрике. После је отишао до кантине где је попио шољу кафе. Када је упитао кад се дели ручак, они су му одговорили да за то не треба да се брине, пошто онда дува фабричка сирена.

Вратио се у халу и сео на столицу иза писаћег стола у стакленом кавезу. Почео је да чита један криминални роман. Није знао колико је времена прошло када се наједном зачуло отегнуто завијање фабричке сирене. Видео је како радници остављају машине и крећу ка излазу. Зачас је хала била празна.

Размишљао је да ли и он да иде у кантину, али се сетио завежљаја који му је мајка спремила, па га је отворио и почео мирно да једе.

Кад је завршио обед опрао је руке на оближњој чесми. Почео је да се чуди како ручак дуго траје. Али, наједном приметио је једног човека који трчећи пролази поред машина и поред сваке застаје. Око врата му је висила повећа торба из које је нешто вадио и смештао међу зупчанике машина.

Није било тешко схватити да је овај човек саботер. Он је покушавао да онеспособи машине док су радници били напољу. Џон није много размишљао. Зграбио је гвоздену полугу и склонио се иза сандука куда је морао проћи саботер. Срце му је лупало. Наједном се пред њим појавила сенка омањег човека са качкетом на глави. Тешка полуга подигла се увис и зачас спустила на главу непознатог човека, који се без речи сручио на земљу. Приликом пада из руку му је испала кеса, а из ње су се по поду расуле сићушне динамитске патроне.

Као по неком договору одмах затим почеше поново да завијају сирене. Први радници који су ушли у халу затекли су Џона Марвинса како још стоји тупо зурећи у своју ловину.

Оно што се после догађало Марвинсу никад није било сасвим јасно. Људи су га некуд водили. Телефони су зврјали, увели су га у нека кола која су га одвезла у војни штаб, где су му људи у униформама стискали руку и честитали што је ухватио опасног немачког диверзанта на делу и притом ризиковао свој живот.

Једино што је Џон схватио, а то је да је погрешно схватио завијање сирене као позив на ручак. Уствари, то је био знак да долази напад из ваздуха. Он је остао у фабрици и ухватио немачког диверзанта, који је верујући да никог нема у хали, покушао да онеспособи машине које су израђивале kугличне лежаје важне за противавионске топове и друга ратна оруђа.

Званичан извештај енглеске команде убележио је овај случај као херојско дело младог припадника цивилне заштите који је остао добровољно у хали иако су немачки авиони надлетали. Ту је ухватио и диверзанта који је претходне ноћи спуштен из авиона у пределу фабрике и који је уз помоћ три немачка апарата, која су намерно надлетала фабрику да би изазвала узбуну, покушао да онеспособи важне инсталације потребне за вођење рата.









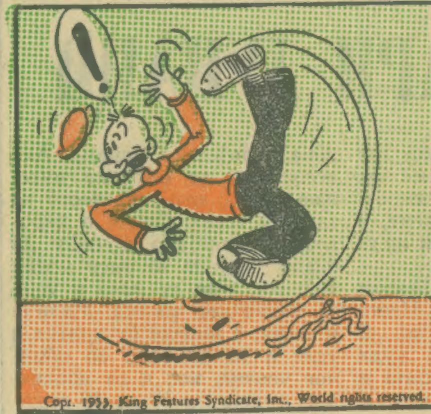










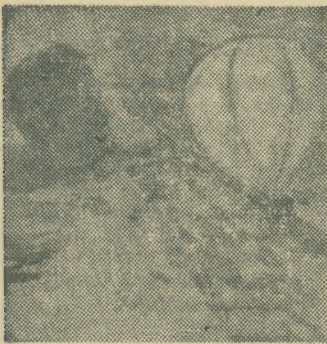






Да ли знате?

ЗА СПАСАВАЊЕ У ВОДИ



Два Американца направила су нови механизам за спасавање у води. У малој пластичној кутији која се налази око ручног зглоба налази се склопљен пластични балон и угљендиоксид који служи за пуњење тог балона. Притиском на дугме балон се пуни угљендиоксидом и у случају потребе помаже да се човек одржи на води.

ПРОТИВ БОЛОВА

Нови антисептични дериват морфијума под именом „нуморфан" произведен је у једној лабораторији Сједињених Држава. Нарочито добра својства показао је код породиља. Не само да делује боље од досадашњих средстава употребљаваних против болова него је и потпуно безопасан.

НЕПРОМЕЊЕНА БРЗИНА

У Великој Британији је и даље брзина моторних возила у празничне дане ограничена на свега 80 километара на сат. У Западној Немачкој је на аутопутевима у време празника, дозвољена брзина од сто километара на сат.

У двадесет речи...

На једном наградном такмичењу у Француској, требало је у 20 речи што боље одговорити на питање „Зашто бисте желели да отпутујете на Јужни пол". Победници су постала два студента, један географије а други права. Утакмица је одржана за време недавног Париског сајма. Први добитник је као награду добио авионску карту до Таматаве, на Кергуелским Острвима, а други до Нумее, одакле ће паробродом отићи за Аделијину Земљу.

ЗА РЕУМАТИЧАРЕ

Једна америчка фирма, из државе Ајове, недавно је пустила у продају у ограниченој количини млеко специјално против реуматизма зглобова. Ово млеко је било први пут испробано на Универзитету у Минесоти, где су убризгавали у виме млечних крава препарат који садржи проузроковач реуматизма. Тако припремљена крава ствара антитела која се у млеку излучују. Названо „импро", ово млеко, без павлаке и смрзнуто, продаје се само на лекарски рецепт у неким апотекама у Америци.

БИТКА ЗА РЕКУ

Речне бродарске компаније покушавају да придобију надлежне за свој предлог да се прошири теретни саобраћај Рајном који је сада ограничен. Предлажу да се Рајна користи и од Базела за пловидбу теретних лађа — у дужини 150 километара. Међутим, овоме се супротставило међународно удружење туристичких предузећа и удружење за заштиту природе, јер сматрају да би Рајна на тај начин између Шафхаузена и Боденског Језера постала неупотребљива за одмор људи. Да би овај спор био решен недавно је изашла на лице места једна мешовита немачко-швајцарска комисија.

ЗБОГ БУКЕ

Један мађарски офталмолог (специјалиста за очне болести), недавно је открио да радници који су за време свога рада изложени непрекидној буци, после неколико година добивају сужавање поља вида. Вид за боје бива прво оштећен, а затим долази уопште до смањивања видног поља.

САМОПОСЛУГА

Самопослуживање није уведено само у трговинама прехранбених и других артикала него и угоститељству. Међутим, у Руру, у Западној Немачкој, и угаљ може да се добије у таквим продавницама. Камени угаљ је пакован у вреће од по 25 килограма, док брикет долази на тржиште у пакетима од 7,5 килограма.



АРКТИЧКА ЛУКА БЕЗ ЛЕДА

Захваљујући компримираном ваздуху пристаниште у Тјулију на Гренланду није залеђено, иако тамо влада велика хладноћа. Ваздух се пумпа кроз цев од пластичне масе, која је дуга 1500 метара, и постављена на дно мора, па се подиже у виду мехурића повлачећи за собом топлу воду која је узбуркана. На тај начин спречава се стварање леда. На слици: гњурци врше поправку пластичне цеви.

НОВИ ТРОДИМЕНЗИОНАЛНИ МИКРОСКОП

Под руководством Грегори Ричарда конструисан је на Универзитету у Кембрицу нови тродимензионални микроскоп који даје потпуно природну слику. Овакав микроскоп је нарочито погодан за испитивање можданих ћелија и ћелија рака.

МОПЕД БЕЗ ПЕДАЛА

Нови мотоцикл без педала, сличан обичном мопеду, биће изложен на међународном сајму мотоцикла и мопеда, који се од 7 до 11 септембра одржава у Франкфурту. Његов мотор од 50 кубика у стању је да развије брзину од 40 километара на час.

СВЕ САМИ УЧИТЕЉИ

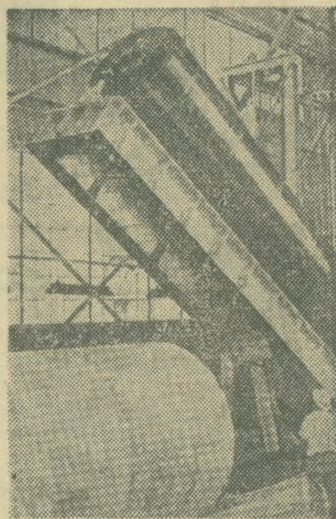
У владама недавно образованих независних држава у Африци — изнето је на недавном међународном састанку Уније наставника у Амстердаму — већина министара су бивши наставници. Они сачињавају 75 до 80 отсто чланова кабинета, док је влада Обале Слоноваче састављена само од бивших наставника.

МЕДИЦИНАРИ У АМЕРИЦИ

У школској години 1958/59, у САД било је 28.277 студената медицине. Године 1959 дипломирало је на Медицинском факултету 6.860 ђака. Од тог броја било је свега 370 жена.

Студије трају 4 године, а настава је веома различита, јер се медицина учи на државним и на приватним школама.

КАД РАКЕТА ПУТУЈЕ



Америчка ракета „Поларис" ће бити заштићена од потреса омотачем тешким 11 тона . У алуминијском оклопу се налази пластична пена и уређај са електричним грејањем који одржава стално исту температуру.

У ИСТО ВРЕМЕ...

Од октобра месеца „Њујорк тајмс" ће се у исто време продавати у Њујорку и Паризу. Специјалне везе између Њујорка и Париза омогућиће истовремено продају листа у оба града. То ће бити први случај да преко океана синхронизовано раде машине за слагање.

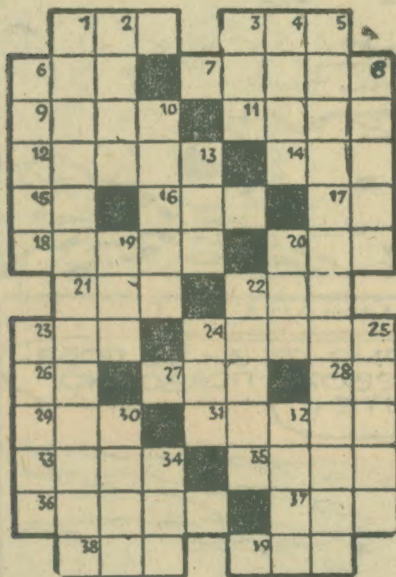
НОВИ ПУТЕВИ

Њујорк се већ припрема за светску изложбу која ће у њему одржати 1964 године. Један од основних проблема које треба решити јесте саобраћај. Изградиће се нови путеви да би се обезбедио несметан саобраћај до града и у њему.



Водоравно: 1) место у Србији; 3) шанац; 6) наградни пехар; 7) висораван у Средњој Азији, 9) веран, 11) сундско острво, источно од Јаве; 12) град у СССР, 14) конац; 15) першун, 16) град у Француској, 17) лична заменица, 18) наша планина, 20) усамљен; 21) часовник; 22) оквир; 23) савремени енглески вајар; 24) музички инструмент; 26) два сугласника; 27) птица певачица; 28) иницијали енглеског песника (18. в.); 29) грубо сукно; 31) наша планина; 33) путна исправа за прелаз преко границе; 35) град у Француској; 36) једна електрода; 37) мајка Ромула и Рема; 38) отац (слов.); 39) место на Јадрану.

Усправно: 1) роман од А. Малроа; 2) свеза; 3) острво на Јадрану; 4) вишегодишња биљка; 5) име и презиме аутора романа „Светилиште"; 6) град у Истри; 8) музички термин; 10) део прста; 13) језеро у Турској; 19) поклон; 20) индустриска област у Западној Европи; 22) аутор „Федре", 23) наша река; 24) предворје; 25) страно женско име; 30) један хемиски елемент; 32) део чизме; 34) речно острво.



РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Алзас. 6) Триглав; 8) Кил; 9) ваш; 11) ас, 12) Раб; 14) ТВ; 15) Јадро; 16) ат; 18) кад; 19) В(еселиновић) Ј(анко); 20) Брач; 22) „Отац"; 24) Лил; 26) Ена; 27) туљан; 30) на; 32) без; 33) тс; 34) клуб; 36) Пек; 37) Атос; 39) мана; 40) обелиск.

Усправно: 1) Арл; 2) ли; 3) зграда; 4) ал; 5) сав; 6) тис; 7) Ват; 8) Казабланка; 10) Швајцарска; 12) ранч; 13) брдо; 17) три; 19) Ван; 21) алт; 23) тен; 25) Мљет; 28) Уб; 29) аз; 31) ауто; 33) тенк; 35) боб; 36) пас; 38) се; 39) ми.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

НУМЕРИСАНЕ МАРКЕ

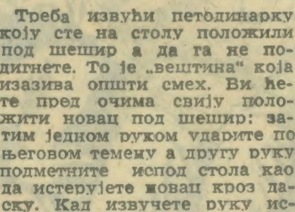


У овом кругу су нумерисане марке означене бројевима од 1—14. Марке треба испремештати тако да бројеви иду један за другим. Да бисте ово извели треба ону марку коју хоћете да доведете на право место претходно помакнути у слободно централно поље. Померање марака у кругу мора се обављати најкраћим путем, било лево или десно и то све у 38 потеза (потез једне марке ка средњем пољу је увек урачунат).

Рендгенови зраци

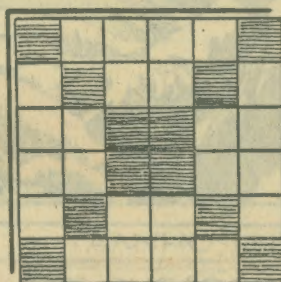
За ово нам је потребан чист алкохол, плави коверти који унутра немају шара и неколико белих папира мало мањих од коверте. Свако од играча добија по једну цедуљу и једну коверту. На свакој цедуљи нека свако напише оловком једно питање на које ми треба доцније да одговоримо, иако не извлачимо цедуљу из коверта. Све цедуље морају бити стављене у ковeрат тако да исписана страна буде окренута према лицу на коме се пише адреса. Сви треба да предаду затворене коверте и ми их онда стављамо на сто где међу осталим стварима стоји скривен један суд са алкохолом и малим сунђером или ватом. Кад објавимо да ћемо почети да одговарамо на питања неприметно превуцимо сунђером натопљеним алкохолом преко спољне стране коверта за писма. Она постаје прозирна и ми можемо лако да прочитамо питање и да на њега одговоримо.

ПЕТОДИНАРКА ПОД ШЕШИРОМ

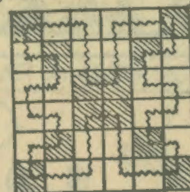


Треба извући петодинарку коју сте на столу положили под шешир а да га не подигнете. То је „вештина" која изазива општи смех. Ви ћете пред очима свију положити новац под шешир; затим једном руком ударите по његовом темену а другу руку подметните испод стола као да истерујете новац кроз даску. Кад извучете руку испод стола покажите да у њој имате петодинарку (наравно то је нека друга). Тада ће сигурно неки „неверни Тома" хтети да види да ли је новац испод шешира заиста нестао. Док он подиже шешир ви ћете брзо да узмете новац јер ви сами нисте подигли шешир. Овом шалом ћете ућуткати оне „који све знају".

ВЕШТО ЦРТАЊЕ



Почните од квадрата који је означен стрелицом да вучете оловком црту, која ће дотицати свих 36 поља и опет се вратите на почетну тачку. Потез не сме нигде да се укршта и ни кроз једно поље да пролази двапут. Осим тога црта се повлачи водоравно и усправно али никако по угловима ма кога поља. Правац мора често да се мења, али увек под правим углом.



НАПРАВИТЕ САМИ ДИЈАБОЛО



Дијаболо је стара игра, повремено обнављана, а од 1933 године она се зове јојо.

Направићете га сами овако: изрежите тестерицом два круга од дрвета, не од картона јер је тежак, повежите их дрвеном осовином са малим размаком око кога ћете учврстити јачи и дуг конац. Када сте сав конац намотали око осовине провуците прст кроз омчу на слободном крају. Кад одбаците јојо шаком конац ће се одмотати и пасти, али ако постанете довољно брзи и вешти да спуштате лагано руку кад се конац одмотава и подигнете је кад се диже — он ће стално балансирати горе-доле.



...птичја пера почела су се употребљавати за писање

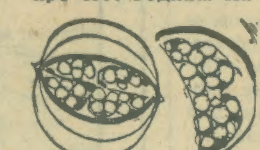


тек негде око почетка 7 века.

...чвор, назив за основну јединицу за мерење брзине бродова на мору, потиче из времена пловидбе на једра кад се брзина мерила нарочитом троугластом дашчицом која се на дугачкој узици спуштала иза брода.

... риба је у Европи усољавана још пре 5.000 година. То је један од најстаријих начина конзервисања рибе.

...нар је стара лековита биљка. Египћани су га употребљавали као лек још пре 4500 година. Катон је Римљанима препоручивао нар као лек против пантличаре и срдобоље.



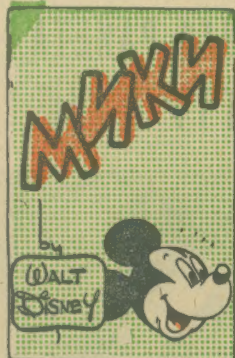
... сматра се да је боб-санке први пут употребила у спорту једна група састављена од Американаца и Енглеза који су 1890 године проводили одмор у Швајцарским Алпима. Године 1924, кад су зимски спортови први пут званично укључени у програм олимписких игара, одржано је и прво олимписко такмичење у вожњи бобом.

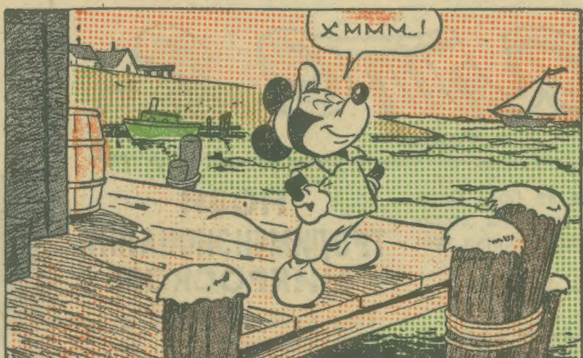
...у Европи се игле за прикопчавање или „зихернадле" употребљавају већ 4000 година. Најстарији примерци такозване „фибуле" нађени су у старогрчком граду Микени и потичу из времена кад је бронза била главни метал за оруђа, оружје и украсне предмете.

...Дунавом код Београда, испод ушћа Саве, сваког секунда просечно протиче 6092 кубна метра воде.

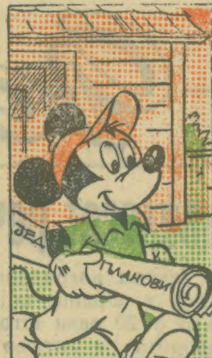
...мрки стрвинар је наша највећа птица: распон крила му је око 3 метра.

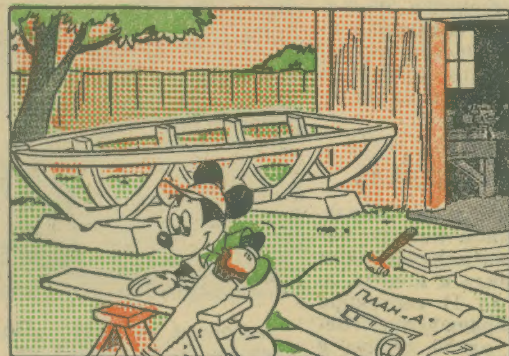
...наша реч „снаха" потиче од санскритске речи „снуса".

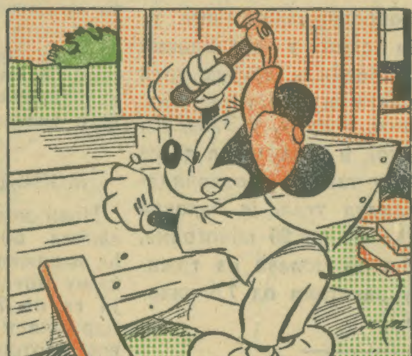


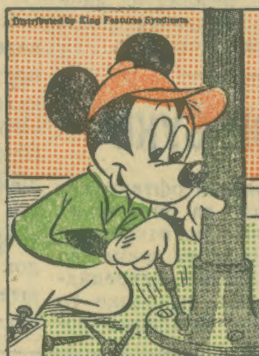




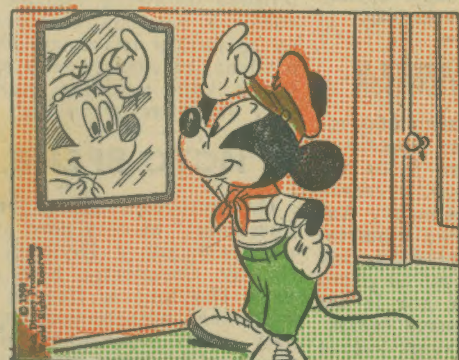






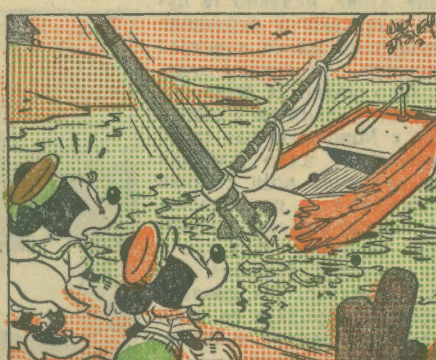














ПОТСЕЋА ГА НА ПОПАЈА

Једном концерту присуствовао је и Хорације са Белком. По мишљењу Хорацијевом виолиниста није умео добро да свира, па се окренуо Белки и рекао:

— Овај виолиниста солиста потсећа ме на Попаја.

— Забога, Хорације! — рекла је Белка — па Попај не зна да свира у виолину.

— Па ни овај.

ДОБРО ЈЕ УРАДИО

— Је ли Шиљо, да ли си платио порезу за прошлу годину?

— Нисам, Попају, а и добро сам урадио.



— Како то?

— Па тако, ја нисам платио, а недавно ми је стигла опомена на којој је писало: „Последња опомена". Пошто ја ни после тога нисам платио значи да је ствар ликвидирана.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

Каква је то Академија од Штурака?

Шта је тандем?

Шта је Кожетин?

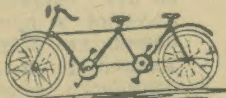
Чије је дело „Снохватице"?

Где се налази Обала Робова?

ОДГОВОР:

АКАДЕМИЈА ОД ШТУРАКА *била је књижевно друштво у старом Дубровнику. Основано је око 1719 године као опозиција Академији Дангубније. Претседник овог друштва био је дубровачки књижевник Франо Гeталдић. На седницама су читани радови на нашем и италијанском језику.*

ТАНДЕМ *је бицикл са два седишта и два пара педала. На тандему седе два лица и заједно га терају. Ова врста*



бицикла још и данас се употребљава у Холандији у којој је иначе бицикл најпопуларније саобраћајно средство.

КОЖЕТИН *је старо име за данашњу варошицу Александровац у Жупи крушевачкој. Забележено је да је Кожетин био некада „мала чаршија".*

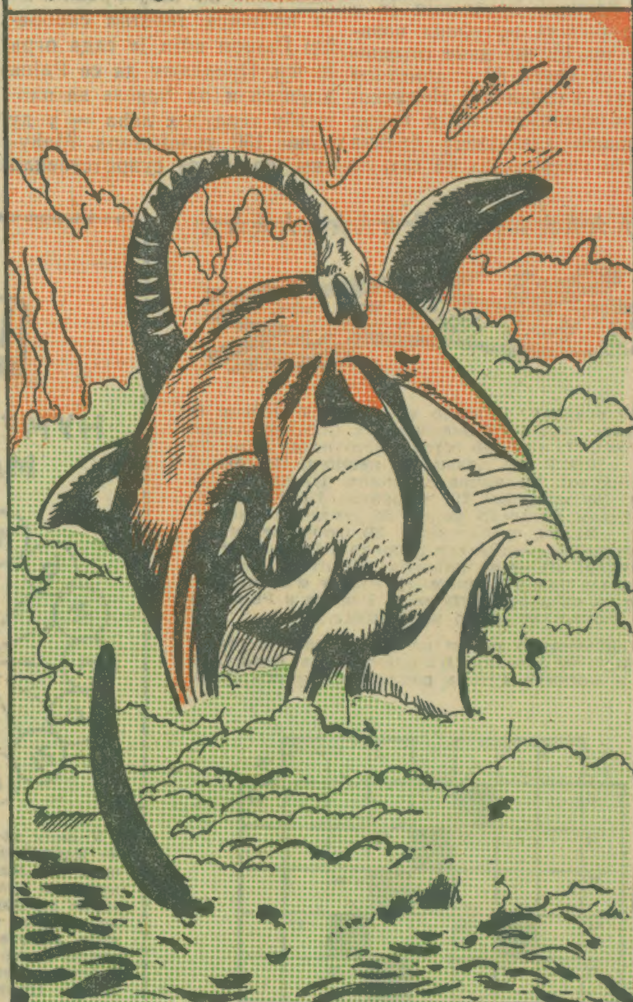
„СНОХВАТИЦЕ" *су збирка песама које је написао Змај Јован Јовановић. Две књиге издао је 1895, а трећу 1900. У овим својим песмама Змај је покушао да пева у чисто народном духу. Иако је Змај сматрао да су му „Снохватице" једно од његових најкњижевнијих дела, иако их је радио врло пажљиво, ипак је критика нашла да ту Змај није имао успеха.*

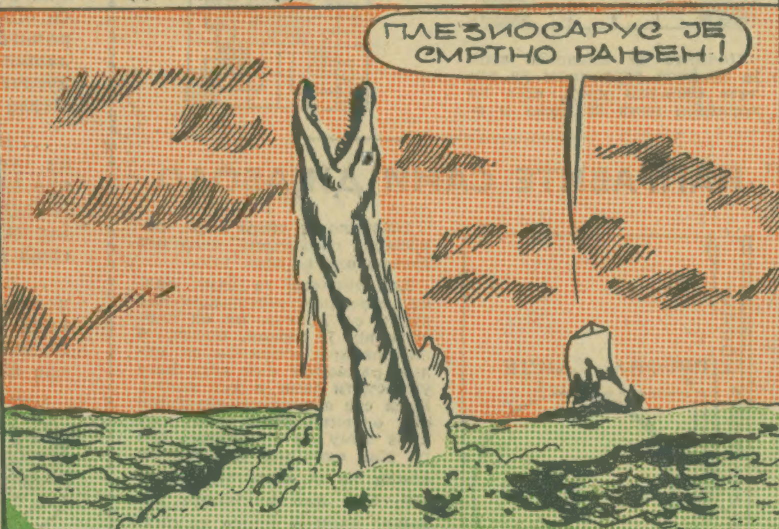
ОБАЛА РОБОВА *налази се у Западној Африци а обухвата обале: Златне Обале и Нигерије, Дахомеје и обале Того. Ова обала добила је име због тога што је на њој некада нарочито цветала трговина робљем.*

ПУТОВАЊЕ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ

по ЖИЛУ ВЕРНУ









Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика", штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900, полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200, полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.